

Tilinpäätös 2021

Sisällys

1	Toimintakertomus	2
1.1	Johdon katsaus	2
1.2	Tuloksellisuus	4
1.3	Vaikuttavuus	5
1.3.1	Toiminnan vaikuttavuus	5
1.3.2	Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus	7
1.4	Toiminnallinen tehokkuus.....	7
1.4.1	Toiminnan tuottavuus.....	7
1.4.2	Toiminnan taloudellisuus.....	10
1.4.3	Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	12
1.4.4	Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus.....	16
1.5	Tuotokset ja laadunhallinta	18
1.5.1	Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet.....	18
1.5.2	Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu	22
1.6	Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	27
1.7	Tilinpäätösanalyysi.....	36
1.7.1	Rahoituksen rakenne	36
1.7.2	Talousarvion toteutuminen.....	37
1.7.3	Tuotto- ja kululaskelma	37
1.7.4	Tase.....	39
1.8	Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	40
1.9	Arviointien tulokset.....	42
1.10	Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä	44
1.11	Kuvioiden 1–3 tiedot taulukkomuodossa.....	45
2	Tilastokeskuksen talousarvion toteumalaskelma.....	46
3	Tilastokeskuksen tuotto- ja kululaskelma	47
4	Tilastokeskuksen tase.....	48
5	Tilastokeskuksen liitetiedot	49
6	Allekirjoitus.....	56

1 Toimintakertomus

1.1 Johdon katsaus

Tilastokeskuksen strategian päätavoitteina on tuottaa uudistuvia ilmiölähtöisiä tietosisältöjä käyttäjien tarpeita ennakoiden sekä rakentaa ja ylläpitää kestävää tietoekosysteemiä. Ilmiölähtöistä sisällöntuotantoa on edistetty tilastolähtöisen sisällöntuotannon rinnalla viestinnän keinoin sekä kehittämällä asiantuntijoiden viestintävalmiuksia. Julkisuudessa Tilastokeskus on esillä neutraalina faktatiedon tuottajana. Tilastokeskuksen tuotteisiin, palveluihin ja asiantuntijoihin luotetaan. Tilastokeskuksen rooli osana tietoekosysteemejä kaipaa vielä selkeytystä. Tilastokeskuksen strategia päivitetään keväällä 2022.

Tilastotuotantoa on uudistettu niin kansallisten kuin kansainvälistenkin vaatimusten perusteella. Kansainväliset lainsäädäntömuutokset vaikuttavat sekä väestöä että yrityksiä koskevaan tilastotuotantoon. Eniten painetta nyt ja lähivuosina on ympäristö- ja energia tilastoinnin kehittämisessä, missä on tarpeen uudistaa myös tietojärjestelmä. Toinen iso tietojärjestelmämuudistustarve koskee kansantalouden tilinpitoa, jotta voidaan varautua tuleviin lainsäädäntömuutoksiin. Kummankaan uudistuksen rahoitus ei ole vielä varmistunut.

Kansallisella tasolla on aloitettu valmistautuminen sote-uudistuksen vaikutusten huomioimiseen tilastotuotannossa. Uusi alueluokitustaso tulee lisättäväksi tilastoihin. Tilastokeskuksen tavoitteena on, että tietojen hyödyntämistä voidaan parantaa avoimella datalla. Toistaiseksi avoimeen dataan on tehty vuosittaiset päivitykset, mutta uusia datoja ei ole avattu.

Koronapandemia ja siihen liittyvät taloudelliset vaikutukset ovat lisänneet erilaisia raportointivaateita. Myös tilastotiedon kysyntä on kasvanut. Ajankohtaisen tilastotiedon jakelussa ja aineistojen hyödyntämisessä jatkettiin yhteistyötä Helsinki GSE:n tilannehuoneen kanssa. Järjestely päättyi vuoden 2021 lopussa. Tilannehuoneen tapaiselle palvelulle on kysyntää jatkossakin ja tämä huomioidaan Tilastokeskuksen toimintaa ohjaavan lainsäädännön uudistamisessa.

Tilastolain ja Tilastokeskusta koskevan lain uudistaminen aloitettiin seurantavuonna yhdessä valtiovarainministeriön kanssa. Tavoitteena on muun muassa Tilastokeskuksen tiedonkeruuvaltuuksien parantaminen ja tutkijapalvelun säätäminen Tilastokeskuksen tehtäväksi.

Kansainvälisessä toiminnassa, erityisesti Euroopan tilastojärjestelmän toimintaan osallistumisessa, painopisteenä on ollut sovittaa aiempaa paremmin yhteen EU:n ja kansalliset tilastoinnin kehittämistarpeet. Tämä on tehty vaikuttamalla EU-suunnitelmiin aiempaa fokusoidummin sekä huomioimalla EU:n toimintaohjelma ja rahoitus paremmin kansallisessa kehittämisessä. Euroopan tilastojärjestelmän ja muun kansainvälisen tilastotoimen toiminta on onnistuttu turvamaan pandemiasta huolimatta.

Seurantavuonna Tilastokeskukseen tehtiin vertaisarviointi. Arviointi koskee EU:n tilastovirastoja. Tarkoituksena on selvittää, miten tilastovirastot noudattavat tilastojen käytännesääntöjä. Tilastokeskus ei saanut yhtään huomautusta käytännesääntöjen vastaisesta toiminnasta. Tilastojärjestelmän kehittämistä koskevia suosituksia annettiin 14. Myös tilastokohtaiset kansainväliset arvioinnit ovat olleet myönteisiä.

Vuosi 2020 muutti työn tekemisen tapoja koronapandemian myötä. Valtaosa henkilöstöstä työskenteli etänä koko vuoden 2021 lukuun ottamatta lyhyttä jaksoa marraskuussa. Etätyöskentely sujui hyvin, eikä teknologian kanssa ollut

merkittäviä haasteita. Tilastojen oikea-aikaisuus ja virheettömyys paranivat edelliseen vuoteen verrattuna.

Organisaatiouudistus astui voimaan 1.9.2020. Seurantavuonna tavoitteena oli saada uusi organisaatio toimimaan myös käytännössä. Vaikka työtyytyväisyyttä mittaavan kyselyn (VMBaro) tulokset hieman paranivat, henkilöstön jaksaminen pysyi huolen aiheena. Keväällä 2021 suoritettujen kyselyjen perusteella organisaatiouudistukseen ja sen tuloksiin oli henkilöstössä tyytymättömyyttä. Reaktiona kyselyn tuloksiin syksyllä 2021 selkeytettiin työjärjestystä. Lisäksi sovittiin muun muassa palvelualueet läpileikkaavien toimintojen selkeyttämisestä ja esihenkilöiden tuen vahvistamisesta.

Henkilöstön määrä seurantavuonna kasvoi 3 prosenttia edellisvuodesta. Haastattelijoiden ryhmässä kasvu oli 15 prosenttia ja kuukausipalkkaisilla prosentin. Haastattelutyö lisääntyi edellisvuoden koronapandemiasta johtuneen notkahduksen jälkeen. Jopa käyntihaastatteluita pystyttiin hieman tekemään, muttei kuitenkaan suunniteltua määrää.

Henkilöstön hyvä osaaminen mahdollistaa tilastotuotannon myös poikkeustilanteessa. Osaamisen kehittämistä ja koulutusta kuvaavat mittarit näyttävät paluuta kohti vuoden 2019 tasoa. Vuonna 2020 koulutus olikin poikkeuksellisen vähäistä, mikä johtui paitsi suunnitellun tarjonnan osittaisesta peruuntumisesta koronapandemian johdosta, myös poikkeustilanteesta johtuneista työkiireistä.

Henkilöstökyselyn tulokset kehittyivät haluttuun suuntaan lähes kaikilla osa-alueilla. Henkilöstön sairauspoissaolot vähenivät edelleen vuodesta 2020.

Kehittämistoiminta oli vilkasta vuonna 2021: uudistettiin kehittämismalli, otettiin sitä tukeva toiminnanohjausjärjestelmä käyttöön ja luotiin kehittämistoiminnalle tiekartta tuleville vuosille. Samassa yhteydessä konkretisoitui kehittämisvelan suuruus. Jo pitkään on panostettu pienten tilastotietojärjestelmien yhdistämiseen laajoiksi kokonaisuuksiksi. Tämä työ on kuitenkin kesken, eikä kehittäminen ole edennyt suunnitellusti resurssien niukkuuden vuoksi. Tavoitteena oli, että verkkohankkeen myötä tilastojulkistusten julkaiseminen verkossa olisi uudistunut, mutta hankkeen valmistuminen siirtyi edelleen eteenpäin vuodelle 2022.

Talouden kannalta vuosi oli suunniteltua parempi. Tulotavoite ylitettiin hieman hyvin menneen maksullisen toiminnan ansiosta. Yhteisrahoitteisessa toiminnassa sen sijaan jäätin tavoitteesta. Menoja kertyi 61 miljoonaa suunnitellun 62,3 miljoonan sijasta. Toisaalta palveluostojen ei tehty suunnitellusti, ja henkilöstömäärä oli suunniteltua pienempi. Tämä on näkynyt työmäärässä.

Siirtomääräraha kasvoi suunnitelmista poiketen lähes miljoonalla vuodesta 2020. Tämä oli haluttu kehitys, koska seurantavuoden loppupuolella aloitettiin varautuminen tuleviin tiukkeneviin kehyksiin.

Kokonaisuuden kannalta tilastotuotanto ja asiakaspalvelu ovat sujuneet kohtuullisen hyvin. Kehittämistoiminnassa kaikkia tavoitteita ei ole saavutettu, mihin on vaikuttanut resurssien riittämättömyys, mutta myös puutteet kehittämisen menetelmissä. Kehittämisvelan seurauksena tilastojen tietojärjestelmät rapautuvat, eikä tuotannon tehostaminen onnistu.

Tilastokeskukselle kaavaillut uudet tehtävät sopivat hyvin laitoksen viime vuosien strategiaan pyrkimyksiin: ne voidaan perustaa samaan tiedonkeruu- ja rekisteriaineistojen yhdistämiseen ja muokkaamis pohjaan kuin perinteinen tilastotuotanto. Samalla on kuitenkin varmistauduttava, että uudet tehtävät tuovat mukanaan tarpeelliset resurssit, jotta laitoksen tietojen käsittelyyn liittyvät perustoiminnot ja niiden vaatimat investoinnit voidaan turvata.

1.2 Tuloksellisuus

Tilastojulkistusten määrä kasvoi kolmella prosentilla edellisestä vuodesta. Tarkoitus oli ottaa käyttöön uusi verkkojulkaisujärjestelmä, mutta järjestelmän käyttöönotto viivästyi reilulla vuodella. Tämän vuoksi vuodelle 2021 suunniteltu julkaisu-uudistus ei toteutunut. Julkaisutuotannon laajuus säilyi pääpiirteissään ennallaan. Lisäys johtuu vuonna 2020 tilastotuotantoon tulleista liikennetilastoista.

Tilastojulkistusten oikea-aikaisuus parani edellisestä vuodesta: 98 prosenttia julkistuksista ilmestyi julkaisukalenterin mukaisesti (2020: 95 ja 2019: 95 %). Ajallisista poikkeamista myöhästymisiä oli 7, aikaistuksia 3, peruuntumisia 2 ja 1 siirto seuraavalle vuodelle. Julkistusten virheettömyys parani hieman (2021: 94, 2020 93 ja 2019: 94 %). Kolme virhettä neljästä liittyi julkaisuvaiheeseen ja erityisesti kiireeseen, jolloin inhimillisten virheiden riski kasvaa.

Kansainvälisissä arvioinneissa Tilastokeskuksen tuottamat tilastotiedot arvioidaan lähes poikkeuksetta hyvin laadukkaiksi. Arviointikriteereinä käytetään yleensä valmistumisviivettä, tuotettujen tietojen määrää suhteessa vaatimuksiin ja toimituskertojen määrää, joka kertoo virheiden korjaamisesta

Maksullisen toiminnan tuotot kasvoivat edellisestä vuodesta 16 prosenttia (1,1 miljoonaa euroa) ja ylittivät vuoden 2019 tuotot 0,25 miljoonalla. Suunnitteluvaiheessa vuodelle 2021 asetettiin hyvin maltillinen tavoite, koska koronan arvioitiin edelleen vaikuttavan erityisesti haastattelutiedonkeruiden toteuttamiseen. Haastattelutiedonkeruita pystyttiin kuitenkin toteuttamaan, mikä näkyy paitsi tuotoissa, myös haastattelijoiden henkilötyövuosissa.

Seurantavuonna kustannuslaskennan kohdennuksia muutettiin niin, että tutkijapalveluissa aikaisemmin kehysrahoituksella rahoitettu toiminta muutettiin VM:n palautteen mukaisesti maksulliseksi. Tämä tarkoitti sitä, että koko maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus laski huomattavasti alle tavoitteena olleen sadan prosentin. Vuoden 2020 tilinpäätöksessä kustannusvastaavuus oli 104 prosenttia vuonna 2020. Uudistettu laskenta muutti kustannusvastaavuudeksi 85 prosenttia vuonna 2020. Vuonna 2021 kustannusvastaavuus on 82 prosenttia.

Kustannusvastaavuutta laskee tutkijapalvelu. Toiminta ei kata edes suoria kustannuksia. Etäkäyttäjärjestelmän uuden version myötä palvelujen ostot ovat muodostuneet merkittäväksi kustannuseräksi (2021: 700 000 €, 2020: 560 000 € ja 2019: 390 000 €).

Tutkijapalveluista saadut tulot kasvoivat 29 prosenttia. Kasvuun vaikutti kysynnän lisääntyminen, mutta myös vuoden 2021 alussa voimaan astunut hintojen korotus. Hintojen korotus muutti kysyntää niin, että tutkimushankkeissa oli aiempaa enemmän sekä aineistoja että tutkijoita. Tämä hidasti aineistojen saattamista tutkijoiden käyttöön. Aineistoviiveet eivät ole olleet tavoitellulla tasolla.

Muun muassa tutkijapalveluissa ja erityisesti mikrosimulointi-tiimissä on ollut haasteena henkilöstön vaihtuvuus. Mikrosimulointi-tiimin koko henkilöstö vaihtui kesällä 2021, mikä vaikutti kehittämisen etenemiseen. Positiivista palautetta saatiin yhteistyöstä Helsinki GSE:n tilannehuoneen kanssa. Tavoitteena ollut nopea koronatilanteen vaikutusten kuvaaminen tilastotietojen avulla toteutui.

Tilastokeskukseen luotetaan neutraalina faktatiedon tuottajana. Luottamus & Maine -tutkimuksessa Tilastokeskus sijoittui sijalle 11 mukana olleista 79 organisaatiosta. Organisaationa Tilastokeskukseen ei kohdistunut seurantavuonna negatiivista uutisointia painetussa mediassa. Tilastokeskusta koskevat pääkirjoitusmaininnat vähenivät 28 prosenttia. Kuitenkin mediaseurannassa

arvioidaan, että Tilastokeskuksen tuottaman tiedon rooli yhteiskunnallisessa päätöksenteossa on merkittävä, koska esimerkiksi julkistusten, artikkelien ja blogien saama näkyvyys on selvästi lisääntynyt viime vuosina.

Tilastokeskus on ollut aktiivinen sosiaalisessa mediassa. Seuraajien määrät ovat kasvaneet seurantavuonna erityisesti twitterissä (+14 %, 15 766 seuraajaa) ja LinkedInissä (+10 %, 7 159 seuraajaa). Tilastokeskus on lisännyt ilmiöpohjaista viestintää. Syksyllä 2020 aloitti 15 ilmiöasiantuntijaa, jotka oman työnsä osana osallistuvat yhteiskunnalliseen keskusteluun.

Työpanosta käytettiin seurantavuonna 747 henkilötyövuotta, joka on 20 henkilötyövuotta (+3 %) enemmän kuin edellisenä vuonna. Erityisesti haastattelijoiden määrä kasvoi (+15 %). Varsinaisten määräaikaisten osuus vuoden lopulla kasvoi 9,6 prosentista 16,8 prosenttiin vuonna 2021. Määräaikaaisuudet johtuvat projektiluonteisten töiden lisääntymisestä sekä haastattelutiedonkeruiden ruuhkasta vuoden 2020 hiljaiselon jälkeen.

Tilastokeskuksen kokonaismenot, 61,3 miljoonaa euroa, kasvoivat edellisestä vuodesta 2,5 miljoonaa euroa eli 3 prosenttia. Kasvusta suurin osa johtui henkilömenoista. Niissä kasvua aiheutti sekä henkilöstömäärän kasvu että palkkojen nousu erityisesti tes/ves-korotusten perusteella. Henkilöstömenot ovat suurin menoerä, 74 prosenttia. Palveluhankinnat säilyivät euromääräisesti ennallaan. Ne olivat 19 prosenttia kokonaismenoista. Vuokramenot säilyivät samalla tasolla ja niiden osuus oli 5 prosenttia. Muiden menojen osuus oli 2 prosenttia.

Tilastokeskuksella oli toimintavuonna käytettävissä rahoitusta kaikkiaan 68,3 miljoonaa euroa (2020: 64,9). Kasvua on 5,2 prosenttia ja 3,3 miljoonaa euroa. Pääosa eli 51,1 miljoonaa euroa rahoituksesta tuli valtion talousarviossa toimintamenoäärärahana (2020: 48,7 miljoonaa euroa). Tulot maksullisesta ja yhteisrahoitteisesta toiminnasta sekä muut tulot olivat yhteensä 11,8 miljoonaa euroa. Edelliseltä vuodelta siirtynyttä toimintameno-rahoitusta oli 5,7 miljoonaa euroa. Vuodelta 2021 vuodelle 2022 siirtyi 6,6 miljoonaa euroa.

Tilastokeskuksen tuloksellisuuden kannalta koronasta on selvitty kohtuullisen hyvin. Etätyön mahdollisti toimiva teknologia ja muutokseen valmis henkilöstö. Korona on kuitenkin vaikuttanut monella tavoin muun muassa tilastoaineistojen keruuseen, aineistojen sisältöön ja tuotannon nopeusvaatimuksiin. Matkustusmenot olivat edelleen hyvin alhaiset. Korona on myös tuonut säästöjä muun muassa henkilöstön terveydenhoidossa.

1.3 Vaikuttavuus

1.3.1 Toiminnan vaikuttavuus

Taulukko 1: Toiminnan vaikuttavuutta kuvaavat mittarit.

Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite	2021 toteuma	2020–21 muutos
Tilastokeskuksen tuottamien tietojen luotettavuus, % (Yrityskuvatutkimus)	-	82	-	-	-
Pääkirjoitusmaininnat, kpl*	261	246	230	177	-28 %
Luottamus & Maine (T Media) (asteikko 1–5)	3,68	3,60	-	3,65	+0,05

*Mediaseuranta: Meedius.

Valtion talousarvioesityksessä on tilastotoimelle, taloudelliselle tutkimukselle ja rekisterihallinnolle asetettu viisi vaikuttavuustavoitteita tukevaa tavoitetta:

- Tilastot, tietoaaineistot, tutkimukset ja palvelut ovat luotettavia ja relevantteja
- Tutkimustoiminta tukee päätöksentekoa, joka vastaa Suomen kansantalouden tärkeimpiin haasteisiin
- Kansalaisten ja yritysten asiointi julkishallinnon kanssa on entistä sujuvampaa ja asiakaslähtoisempää
- Digitaaliset palvelut lisäävät tietojen hyödyntämistä ja tehostavat julkishallinnon toimintaa
- Luottamus ja oikeusturva vahvistuvat yhteiskunnassa

Vaikuttavuustavoitteista erityisesti ensimmäinen koskee Tilastokeskusta suoraan. Tutkimuksen kannalta Tilastokeskuksen tehtävä on mahdollistaa tutkimustoimintaa, eikä niinkään itse harjoittaa tutkimusta.

T-median Luottamus & Maine -tutkimuksessa Tilastokeskus sijoittui pistemäärällä 3,65 sijalle 11 (2020: 11 ja 2019: sija 6) julkisista organisaatioista, joita oli tutkimuksessa mukana 79. Tutkimukseen vastasi 8 807 suomalaista. Tilastokeskusta arvioi 205 vastaajaa. Tilastokeskus sai osa-alueista parhaimmat pisteet taloudellisesta vakaudesta (3,86), hallinnon avoimuudesta ja läpinäkyvyydestä (3,81) ja vastuullisuudesta (3,76). Ainoa laskenut osa-alue oli tuotteet ja palvelut, joka laski 3,83:sta 3,67:ään. Alhaisimmat pisteet koskivat edellisvuoden tapaan innovaatiokykyä (3,47) ja vuorovaikutusta sidosryhmien kanssa (3,49). Muut arvioitavat osa-alueet olivat johtaminen ja työnantajuus.

Pääkirjoitusmainintojen määrän trendi oli nousujohteinen vuoteen 2020 asti, mikä on osoittanut Tilastokeskuksen arvon faktatiedon lähteenä journalistisessa mediassa. Nousu taittui vuoden 2020 jälkimmäisellä puolikkaalla. Vuonna 2021 pääkirjoitusmainintoja oli 28 prosenttia vähemmän kuin edellisellä vuonna.

Tilastokeskus ostaa Meediukselta julkisuusanalyysin painetun median seurannasta. Mediaseurannassa on 30 lehteä. Analyysin mukaan Tilastokeskuksen tuottaman tiedon rooli yhteiskunnallisessa päätöksenteossa on kuitenkin merkittävä, koska esimerkiksi julkistusten, artikkelien ja blogien saama näkyvyys on selvästi lisääntynyt viimeisten tutkimusjaksojen aikana.

Asiantuntijajulkisuuden osuus oli kokonaisjulkisuutta tarkasteltaessa kasvu-uralla. Ilmiöviestintä näyttäisi Meediuksen mukaan tuottavan tulosta: Tilastokeskus on onnistunut terävöittämään aktiivista rooliaan yhteiskunnallisessa päätöksenteossa tarvittavan tiedon tuottajana. Meedius arvioi myös, että Tilastokeskuksen tarjoamaan valmiiseen tietoon tartutaan mediassa aiempaa aktiivisemmin sen sijaan, että etsittäisiin tietoa Tilastokeskuksen aineistoista itse.

Seurantavuoden artikkeleiden määrä 3 926 kappaletta (2020: 3 862 ja 2019: 4 630) painetussa mediassa on vuonna 2012 alkaneen seurannan toiseksi alhaisin tulos. Vuosi 2020 ei ollut lehtiseurannan tekijän mielestä vertailukelpoinen minkään muun historiallisen ajankohdan kanssa. Korona vei suuren osan palstatilasta kaikissa medioissa, ja sama on jatkunut myös 2021.

Mediaseurannan mukaan julkisuuden sävy Tilastokeskuksen organisaatiota tai analyysimenetelmiä koskevan julkisuuden osalta oli lähes täysin neutraalia. Positiivinen julkisuus koski muun muassa kansalaisten arviota tilastojen luotettavuudesta, Helsinki GSE:n ja Tilastokeskuksen tuottamaa nopeaa tilastotietoa, kuluttajaindeksien tuotantoa ja väestötietokantoja. Seurantavuonna ei ollut lainkaan negatiivissävyytteistä julkisuutta.

Tilastokeskuksen strategian tavoitteena on korostunut tiedontuotannon laadun ja tuotantovarmuuden lisäksi vaikuttavuuden sekä tiedolla johtamisen ja tilastotuotannon vaikuttavuuden edistäminen. Tilastojulkistusten lisäksi tilastotiedoista ja niihin liittyvistä ilmiöistä kerrotaan aiempaa enemmän Tieto&Trendit sivuston blogeissa ja artikkeleissa sekä someviestinnän keinoin.

1.3.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Tilastokeskuksella ei ole siirto- eikä sijoitusmenoja.

1.4 Toiminnallinen tehokkuus

1.4.1 Toiminnan tuottavuus

Taulukko 2: Toiminnan tuottavuutta kuvaavat mittarit.

Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite	2021 toteuma	2020–21 muutos
Verkossa tai automaattisella raportoinnilla vastanneiden osuus vastanneista yritystiedonkeruissa, %	94	94	98	95	1 %-yks.
Verkossa vastanneiden osuus vastanneista henkilötiedonkeruissa, %	20	22	42	42	+20 %-yks.

Yritystiedonantajista 95 prosenttia vastasi tiedonkeruisiin verkossa tai automaattisella raportoinnilla. Mukana on myös neljä verkkoharavointina tehtyä tiedonkeruuta (2020: 2). Verkkoharavointi (engl. web-scraping) tarkoittaa tietojen automatisoitua keruuta verkkosivustojen lähdekoodista. Verkkoharavoinnin etu tiedonantajille on, ettei tiedonantorasitusta ole. Automaattista raportointia hyödynnetään entiseen tapaan kahdessa tiedonkeruussa.

Henkilötiedonkeruissa verkkovastaamisen osuus kasvoi 22 prosentista 42 prosenttiin ja saavutti tavoitteen. Seurantavuonna oli käynnissä 10 (2020: 7 ja 2019: 9) henkilötiedonkeruuta, joissa oli mahdollista vastata verkossa. Kyselyiden määrä vaihtelee vuosittain, eivätkä kaikki kyselyt toistu joka vuosi. Verkkovastausten osuudet vastauksista vaihtelivat 24 prosentista 100 prosenttiin. Henkilötiedonkeruissa verkkovastaamisen osuuden kasvu on usein samanaikaista kadon kasvun kanssa, kuten on käynyt väestön tieto- ja viestintätekniikan käyttö - kyselyssä.

Taulukko 3: Verkkovastaamisen osuus vastauksista henkilötiedonkeruissa 2021.

Verkkovastaamisen osuus vastauksista henkilötiedonkeruissa, joissa mahdollisuus vastata verkossa 2021	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 toteuma
Asumis- ja tulokysely	-	-	88
Asuntojen ja omakotitalojen korjausrakentaminen	20	25	24
Koronakriisin vaikutukset työelämään*	-	-	100
Kuluttajien luottamus -kysely	65	75	77
Kulutustutkimus (sovelluspilotti)*	-	100	100
Suomalaisten matkailu -kysely (yhdistelmätiedonkeruuta testaava osa 2019–2020)	46	60	60
Tieliikenteen tavarankuljetukset	-	93	96
Turvallisuus ja hyvinvointi Suomessa*	-	-	100
Työvoimatutkimus	-	-	29
Väestön tieto- ja viestintätekniikan käyttö -kysely	54	53	59

*Tarjolla vain verkkovastaamisvaihtoehto.

Tiedonhankintaa haastaa edelleen vastausaktiivisuuden lasku ja tavoittamattomien vastaajien määrän lisääntyminen puhelinnumerottomien määrän kasvun seurauksena. Uudenlaisten tietolähteiden huomioiminen tilastoprosessissa edellyttää sekä lainsäädännön, laajan sidosryhmätyön ja yhtenäisten ratkaisujen edistämistä sekä teknistä työpanosta. Vuonna 2021 valmisteltiin tilastolain uudistamisessa ehdotusta yhteystietojen määrittämisestä tilastotiedoksi. Lisäksi panostettiin uusien aineistojen käyttöönottoon sekä sidosryhmäyhteistyössä lainsäädäntötyöllä uusien aineistojen käytön mahdollistaminen (esim. positiivinen luottotietorekisteri ja varallisuustutkimuksen tarvitsemat tiedot).

Tiedonkeruun kehittämiseksi ja tehostamiseksi on tehty lukuisia erilaisia toimenpiteitä. Hintaindeksien tiedonkeruussa käytetään Amadeuksen API-rajapintaa manuaalisen tiedonkeruun ja käsittelyn sijaan. Henkilötiedonkeruiden otoksien ajantasaisuutta on parannettu. Kotitalouksien rekisterinmuodostamista on yhtenäistetty. Paradatan hyödyntämistä henkilötiedonkeruissa edistettiin. Substituuttien käyttöä henkilötiedonkeruissa kehitettiin niin, että menettely on otettavissa käyttöön vuonna 2022.

Tieliikenteen tavarankuljetuksen otosta tarkennettiin, jonka seurauksena yhteydenotot Tilastokeskukseen vähenivät merkittävästi. Tiedonkeruulomakkeita on parannettu vastaamisen helpottamiseksi.

Seurantavuonna selvitettiin mahdollisuutta ottaa käyttöön robottipuheluita tiedonkeruiden muistutussoitoissa. Kolmen tiedonkeruun muistuttamisessa kokeillaan automaattipuheluita vuoden 2022 alusta.

Taulukko 4: Yrityksille aiheutunut tiedonantorasitus 2019–2021.

Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 toteuma	2020–21 muutos
Tiedonantorasitus, htv*	147	142	145	+2 %

*Tietoa vuodelta 2020 on korjattu alaspäin 2 htv:a lopullisten seurantatietojen perusteella.

Yritysten tiedonantorasitus seurantavuonna, 145 henkilötyövuotta, oli 2 prosenttia suurempi kuin edellisellä vuonna. Rasitus on ollut jo 8 vuotta samaa

suuruusluokkaa. Neljä henkilötyövuosiltaan vaativinta keruuta eli majoitustilaston kuukausikysely, työvoimakustannusten neljännesvuositalasto, yritysten tilinpäätöskysely sekä toimipaikkarakenne- ja henkilöstötiedustelu työllistävät yhteensä 54 henkilötyövuoden verran.

Rasitetta nostivat parittomina vuosina tehtävä innovaatiotutkimus, viiden vuoden välein tehtävä CVTS - Yritysten henkilöstökoulutus -keruu sekä globaalit arvoketjut ja toimintojen ulkoistaminen ja liike- ja toimistorakennusten korjausrakentaminen. Rasitetta laski aineet ja tarvikkeet -tiedustelun välivuosi.

Uusia yrityskeruita olivat energiakaivojen poraustiedot ja hintaindeksien aineistot, joiden rasite ei vaikuta kokonaisrasitteeseen. Yrityskeruita ei lakkautettu vuonna 2021.

Tilastokeskuksen organisaation muutokset eivät mahdollista tuottavuuden laskentaa seurantavuonna. Myös suoritepuolen mittarit on uudistettava.

Maksullisen toiminnan tuotot kasvoivat seurantavuonna 16 prosenttia. Kustannuslaskelman mukaiset erilliskustannukset kasvoivat 15 prosenttia. Tuotteiden hinnoittelussa ei tapahtunut muutoksia. Karkean arvion mukaan maksullisen toiminnan tuottavuus parani hitusen.

Tilastotuotantoa mitataan julkistusten määrällä. Niiden kasvu oli 13 prosenttia. Julkistusten määrää kasvattivat erityisesti maksulliselta puolelta siirtyneet liikennetilastot. Kokeelliset tilastot eivät ole mukana laskelmassa. Seurantavuonna niiden määrä oli jo 52, kun edellisenä vuonna niitä oli 42. Tietojen käytön edistämistä voi arvioida tietopalveluun tulevien yhteydenottojen kokonaismäärällä, joka on laskenut 9 prosentilla.

Kokonaispanosindeksi (menokehitys kiintein hinnoin laskettuna ennakkollisilla julkisten menojen hintaindeksillä) oli 104 eli kasvua edelliseen vuoteen on 4 prosenttia. Työpanos kasvoi 3 prosenttia. Yleensä kokonaispanosindeksin noustessa tuottavuus ei ole parantunut, koska tuotanto on kuitenkin volyymiltaan melko vakaata. Seurantavuonna maksullinen toiminta kuitenkin kasvoi.

Viraston ICT-infrastruktuuri mahdollisti tuotannon sujumisen myös etänä, eikä tavoitteita tarvinnut tarkistaa. Teknisen tietoturvan osalta vuodesta selvittiin haastavassa tilanteessa varsin hyvin ja kriittisiltä tietoturvapoikkeamilta vältyttiin. Teknisessä tietoturvassa muodostuu kuitenkin lisätyötä, kuten esimerkiksi elinkaarensa päässä olevien järjestelmien uudistaminen, jota ei ehditä niukkojen resurssien vuoksi tekemään suunnitellusti. Tietoturvatason kohottaminen nykyisestä edellyttäisi Tilastokeskukselta lisäinvestointeja.

Koronalla on ollut vaikutuksia niin tilastoinnissa tarvittavien tietojen kysyntään, hankintaan kuin tilastojen julkaisuun. Käyntihaastattelututkimuksia on jouduttu siirtämään. Hintatiedonkeruissa on siirrytty käyttämään kassapääteaineistoa ja enenevässä määrin verkosta kerättyjä tietoja sekä imputoimaan tietoja aiempaa enemmän. Hallinnollisten aineistojen saannissa erityisesti verohallinnosta on ollut haasteita johtuen verohallinnon asiakkaiden saamista raportoinnin helpotuksista.

Tiedonkeruisiin on lisätty koronaan liittyviä kysymyksiä yritysten henkilöstökoulutus CVTS ja tietotekniikan käyttö yrityksissä -tilastoissa. Lisäksi muun muassa ajankäyttötutkimuksesta saadaan tietoa korona-ajan ajankäytöstä.

Seurantavuonna tehdyssä kokonaisarkkitehtuurin kypsyystasoarvioinnissa Tilastokeskus nousi 52 pisteellä tasolle 3 (2020: 50/2 ja 2019: 42/2). Seurantavuonna parani erityisesti kokonaisarkkitehtuurin organisointi ja huomiointi hankkeissa sekä tietovarantojen yhteensopivuus. Takapakkia otettiin suhteellisessa panostuksessa ja osaamisessa, koska kolme arkkitehtiä lähti Tilastokeskuksesta. Arkkitehtuurin koulutussuunnitelma on laadittu eri

arkkitehtuuritoimijoille, mutta suunnitelman mukainen toiminta ei ole täysin käynnistynyt.

1.4.2 Toiminnan taloudellisuus

Taulukko 5: Toiminnan taloudellisuutta kuvaavat mittarit.

Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite	2021 toteuma	2020–21 muutos
Tuotantokulut julkaisevaa tilastoa kohti, 1 000 €	404	383	423	406	+6 %
Ydintoimintaan ja sen tukeen käytetyn työajan osuus kokonaistyöajasta, %	61,2	63,0	60	62,9	-0,1 %-yks.

Tilastotietojen tuotantokulut julkaisevaa tilastoa kohden kasvoivat 6 prosenttia edellisestä vuodesta. Julkaisevien tilastojen määrä säilyi ennallaan. Kulujen laskennassa kokonaiskuluista vähennetään maksullisen toiminnan kulut. Maksullisen toiminnan kulut kasvoivat 12 prosenttia edellisestä vuodesta, mikä johtuu erityisesti tutkijapalveluiden menojen kasvusta (ks. luku 1.4.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus). Tämä hillitsi nettokulujen kasvua ja osittain mahdollisti tavoitetasoa paremman tuloksen.

Tuotantokulut tilastoa kohti olivat suunnilleen vuoden 2019 tasolla. Vuonna 2020 kulut olivat alemmat kuin vuosina 2019 ja 2021, jolloin organisaatiouudistuksen vuoksi kehittämistoiminta oli rauhallisempaa, eivätkä tes/ves-palkankorotukset vielä vaikuttaneet aivan samalla tavalla kuin 2021.

Ydintoimintaan ja sen tukeen käytetty työaikaosuus 62,9 prosenttia oli samaa tasoa kuin vuonna 2020. Tavoitetaso ylitettiin noin 3 prosenttiyksiköllä. Koronan aikana poissaolot olivat noin 2 prosenttiyksikköä alhaisemmalla tasolla kuin ennen koronaa. Ydintoiminnan sisällä muutoksia tapahtui niin, että tilastotuotantoon käytetty työaikaosuus supistui 5 prosenttia (noin 3 200 henkilötyöpäivää) edellisvuodesta ja maksullisen toiminnan loppusuoritteiden osuus kasvoi 15 % (2 100 htpv). Koordinointiin ja viestintään käytetty työaika kasvoi 54 prosenttia (700 htpv). Tässä näkynee toimintojen uudelleen organisoimisen vaikutus sekä ilmiöasiantuntijoiden viestinnän lisääntyminen. Ydintoiminnan tukeen kuuluvaan kehittämistoimintaan käytetty työaika lisääntyi edellisvuodesta noin 1 800 henkilötyöpäivää. Tiedonhallintaa käytetty työaika kasvoi noin 700 htpv:llä (35 %) edellisvuodesta.

Taulukko 6: Toimitilat 2019–2021.

Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 toteuma	2020–21 muutos
Toimitilavuokrat, milj. €	3,01	3,04	3,04	0 %
Pinta-ala m ² / htv	13,1	13,5	13,4	-1 %

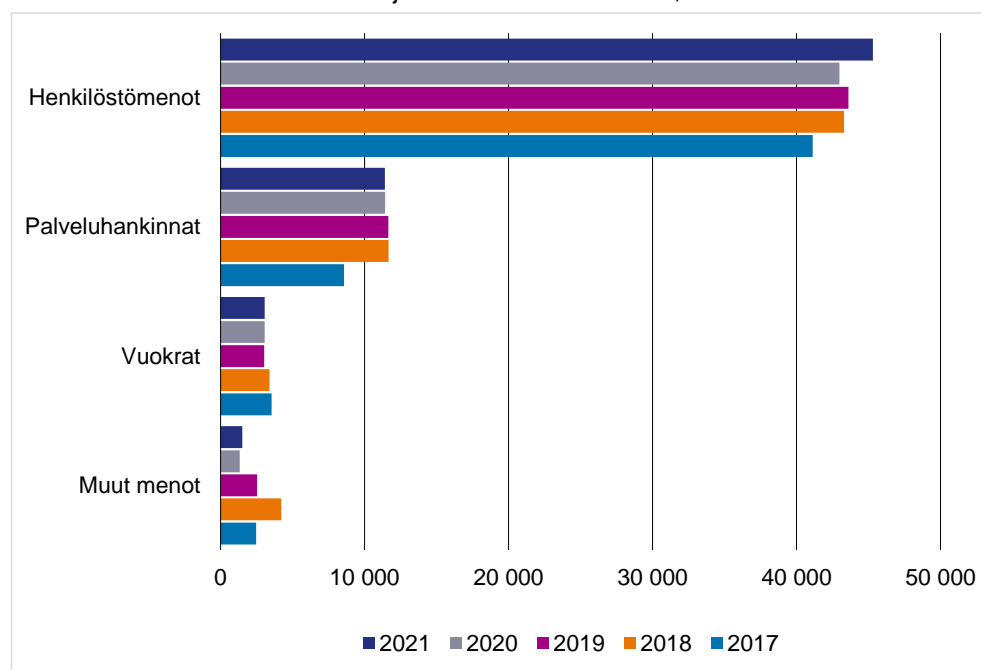
Toimitilan käytettävissä oleva pinta-ala on pysynyt samana 2019–2021. Tilatehokkuuden laskennassa on täsmennetty käytettyä pinta-alaa, minkä vuoksi luvut ovat hieman muuttuneet.

Toimitilat ovat olleet suurimmaksi osaksi tyhjillään maaliskuun 2020 puolivälistä alkaen koronasta johtuvien etätöiden vuoksi. Seurantavuonna Tilastokeskus irtisanoi puoli kerrosta toimistotilaa eli noin 2 000 m². Irtisanominen astuu

voimaan 1.1.2023 eli ensimmäisenä mahdollisena hetkenä, kun tilojen määrää on ollut mahdollista vähentää. Tuolloin tilatehokkuus on noin 10 m²/htv.

Kirjaston tilat ja arkiston tutkijahuone ovat olleet rajoitetusti asiakkaiden käytössä. Sekä sisäisten että ulkoisten tilaisuuksien järjestämisessä on suosittu verkkotilaisuuksia.

Kuvio 1: Tilastokeskuksen menojen rakenne 2017–2021, 1 000 €.

Tilastokeskuksen kokonaismenot olivat seurantavuonna 61,3 miljoonaa euroa. Kokonaismenojen määrä kasvoi edellisvuoteen verrattuna 2,5 milj. euroa. Kasvusta suurin osa johtui henkilöstömenoista (+2,3 miljoonaa). Vuokrat ja palveluhankinnat pysyivät edellisen vuoden tasolla. Muut menot kasvoivat 0,2 miljoonaa euroa edellisestä vuodesta.

Suurimman menoerän muodostavat edellisten vuosien tapaan henkilöstömenot, jonka osuus on 74 prosenttia kokonaismenoista (2020: 72 %). Palveluhankintojen osuus on 19 prosenttia kokonaismenoista.

Taulukko 7: Green Office -seuranta 2019–2021.

Mittarit	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 toteuma	2020–21 muutos, %
Toimistopaperin kulutus (A4 paperia, riisiä)	1 300	525	347	-34
Energiankulutus*				
Sähkö, MWh	278	214	203	-5
Kaukolämpö, MWh	1 104	1 002	1 026	+2
Kaukokylmä, MWh	310	201	201	+0
Yhteensä, MWh	1 692	1 417	1 430	1
Aurinkovoiman tuotanto, MWh	44	39	43	+9

*Sähkön kulutus Tilastokeskuksen mittareiden mukaan, kaukolämpö ja -kylmä sekä aurinkovoima ovat Tilastokeskuksen osuus rakennuksen pinta-alasta eli 30 prosenttia. Yhteiskäyttöisiä tiloja ei ole kohdistettu Tilastokeskukselle.

Tilastokeskus on ollut Green Office -toimisto vuodesta 2009 alkaen. Viimeisin Green Office tarkastus tehtiin syksyllä 2021. Toimistotarkastuksen pohjalta todettiin, että Tilastokeskuksen toimisto täyttää Green Office -kriteerit ja Green Office -merkin käyttöoikeus säilyi edelleen.

Paperin käyttö Tilastokeskuksessa puolittui seurantavuonna edelliseen vuoteen verrattuna. Mitatussa paperinkulutuksessa ei ole mukana tiedonantajaviestinnässä tarvittavat painatuspalvelut, jotka ostetaan ulkopuoliselta palveluntarjoajalta.

Tilastokeskuksen sähkönkulutus väheni 5 prosenttia vuodesta 2020 vuoteen 2021. Kaukolämmön energiankulutus kasvoi vastaavana aikana 2 prosenttia ja kaukokylmän kulutus säilyi ennallaan. Työpaja-rakennuksen pinta-alasta Tilastokeskuksen käytössä oli noin 30 prosenttia, joka on sama määrä kuin edellisenä vuonna. Koko rakennus ei ollut vielä toimistokäytössä vuonna 2019. Aurinkovoiman tuotanto aurinkokennoilla aloitettiin vuonna 2019.

1.4.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Taulukko 8: Maksullisen toiminnan tulosta ja kannattavuutta kuvaavat mittarit.

Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite	2021 toteuma	2020–21 muutos
Maksullisen toiminnan tuotot, 1 000 €	8 272	7 341	7 400	8 533	16 %
Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus, %*	99	85	100	82	-3 %-yks.

*Tavoite on keskiarvo vuosille 2019–2021.

Maksullisen toiminnan tuottotavoite 7,4 miljoonaa ylitettiin 1,1 miljoonalla eurolla toteuman ollessa 8,5 miljoonaa. Tuotot kasvoivat 1,2 miljoonalla (16 prosenttia) edellisestä vuodesta. Tuloja tuottivat edellistä vuotta enemmän European Social Surveyn (ESS) tiedonkeruu ja tutkijapalveluiden tuotteet.

Kustannusvastaavuus oli 82 prosenttia ja se laski edellisen vuoden vastaavasta 3 prosenttiyksikköä. Kustannusvastaavuuslaskennassa on vuonna 2021 huomioitu tutkijapalveluiden laskentatavan muutos verrattuna aikaisempiin vuosiin. Osa tutkijapalveluiden kustannuksista on aiempina vuosina sisällytynyt budjettirahoitukseen toimintaan. Vuonna 2021 laskentatapaa on muutettu siten, että kaikki tutkijapalveluiden menot ja kustannukset on käsitelty maksullisena toimintana. Vastaavasti vuoden 2020 ja 2019 luvut on muutettu vertailukelpoiseksi tältä osin.

Tutkijapalvelut heikentävät olennaisesti Tilastokeskuksen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuutta. Tilastokeskuksen maksullisen toiminnan alijäämä vuonna 2021 oli -1 829 000 euroa.

Maksullisen toiminnan erilliskustannukset kasvoivat edellisestä vuodesta 16 prosentilla. Suurin kustannuserä eli henkilöstökustannukset kasvoivat edellisestä vuodesta 17 prosenttia ja olivat yhteensä 4,3 miljoonaa euroa. Palvelujen ostot kasvoivat 57 000 eurolla (7 %). Suurin osa palveluostoista selittyy tutkijapalveluiden etäkäyttöjärjestelmän (Fiona) kuluilla. Yhteiskustannusten määrä kasvoi 24 prosenttia, johtuen maksullisen työpanoksen lisäyksestä.

Taulukko 9: Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma 2019–2021.

1 000 €	2021 toteuma	2021 tavoite	2020 toteuma	2019 toteuma
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	8 533	7 400	7 341	8 272
Maksullisen toiminnan muut tuotot	0	0	0	0
Tuotot yhteensä	8 533	7 400	7 341	8 272
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	68	20	8	2
Henkilöstökustannukset	4 290	3 000	3 664	3 669
Vuokrat	0	0	0	1
Palvelujen ostot	863	700	806	567
Muut erilliskustannukset	103	100	104	152
Erilliskustannukset yhteensä	5 324	3 820	4 583	4 390
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	3 802	2 530	3 032	2 943
Poistot	157	150	114	138
Korot	0	0	0	0
Muut yhteiskustannukset	1 079	900	917	926
Yhteiskustannusten osuus yhteensä	5 038	3 580	4 063	4 007
Kokonaiskustannukset yhteensä	10 362	7 400	8 646	8 397
KUSTANNUSVASTAAVUUS	-1 829	0	-1 305	-125

Tavoite esitetty Valtiovarainministeriön ja Tilastokeskuksen välisen tulossopimuksen mukaisena.

Taulukko 10: Tuotot tuoteluokittain 2019–2021, 1 000 €.

Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 toteuma	2020–2021 muutos, %
1. Julkaisut	37	6	33	+450
2. Tietokantapalvelut	894	889	1 011	+14
3. Vakiotuotteet	220	241	251	+4
4. Toimeksiantopalvelut	6 569	5 860	6 739	+15
4.1 Tilastointipalvelut	2 038	1 805	2 474	+37
4.2 Asiakaslähtöisesti räätälöidyt konseptituotteet	1 235	1 201	1 183	-2
4.3 Erityisselvitykset ja tietopalvelutoimeksiannot	2 390	1 827	1 754	-4
4.4 Tutkijapalvelut ja tutkimusaineistot	906	1 027	1 329	+29
5. Koulutus- ja asiantuntijapalvelut	473	344	498	+45
Muut tulot, esim. tilavuokrat	79	0	0	0
Yhteensä	8 272	7 341	8 533	+16

Tuoteluokittain tarkasteltuna maksullisen toiminnan tuotot kasvoivat kaikissa päätuoteluokissa. Tutkijapalveluissa myynti kasvoi 25 prosenttia edellisestä vuodesta.

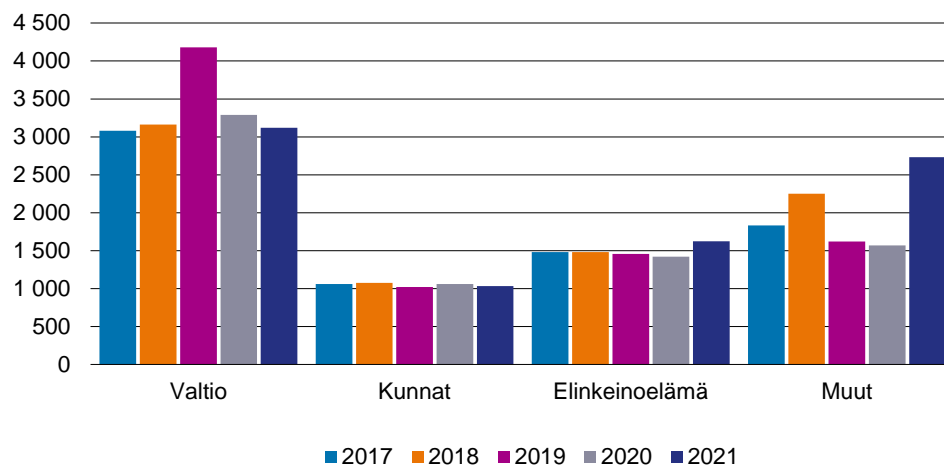
Julkaisujen laskutusta siirtyi vuodelta 2020 vuodelle 2021. Tilastointipalveluista saadut tulot kasvoivat seurantavuonna edelliseen vuoteen verrattuna 37 prosenttia. Seurantavuonna toteutettiin iso haastattelutiedonkeruu ESS European Social Survey sekä jatkettiin työn alla olevaa PIAAC (Programme for the International Assessment of Adult Competencies) tiedonkeruuta. Pandemia-tilanne vaikeutti edelleen tiedonkeruun tekemistä vuonna 2021.

Asiakaskohtaisesti räätälöidyt konseptituotteet ovat yleensä jatkuvia sopimuksia. Niissä vuosien välinen vaihtelu on vähäistä. Erityisselvityksistä ja tietopalvelutoimeksiannoista saadut tulot pysyivät ennallaan.

Koulutus- ja asiantuntijapalveluiden maksullinen myynti kasvoi 45 prosenttia vuodessa, johtuen kansainvälisen hintavertailun (ECPkoordinointi2021) tulojen lisäyksestä.

Asiakasryhmittäisen tarkastelun mukaan vuonna 2021 tulot valtiolta vähenivät 5,2 prosenttia. Valtion organisaatioille on tyypillistä suuret vuosittaiset vaihtelut sekä suurehkot hankkeet. Muutoin muutokset olivat pienehköjä. Kunnilta saadut tulot vähenivät 2,5 prosenttia, kun taas tulot elinkeinoelämältä kasvoivat 14,3 prosenttia ja muilta 74,3 prosenttia. Muiden tuottojen suurta kasvua selittää iso haastattelutiedonkeruu ESS European Social Survey (700 000 euroa). Tulot kasvoivat yhteensä 1 169 000 euroa edellisestä vuodesta.

Kuvio 2: Tulot asiakasryhmittäin 2017–2021, 1 000 €.

Tilastokeskuksella on viime vuosina ollut noin 10–20 toimeksiantoa vuosittain, jotka ovat niin sanottua kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvaa maksullista toimintaa. Toimeksiantoihin sisältyy yleensä tiedonkeruuta ja aineiston käsittelyä. Ne ovat kestoaltaan usein yli vuoden mittaisia.

Kilpaillun toiminnan kustannusvastaavuus oli sekä seurantavuonna että edeltävänä vuonna 96 prosenttia. Vuonna 2019 kustannusvastaavuus oli 91 prosenttia. Koronapandemian aikana tiedonkeruu- ja haastattelutoimeksiantoja ei ole aina pystytty hoitamaan suunnitellusti. Tavoitteena on kuitenkin ollut 100 prosentin kustannusvastaavuus.

Tilastokeskus noudattaa valtion ulkoisen kirjanpidon ohjeita ja sääntöjä. Valtion yhteinen palvelukeskus Palkeet hoitaa Tilastokeskuksen ulkoisen kirjanpidon. Sisäisessä laskennassa on käytössä valtion hallinnon yhteinen työajanseurantajärjestelmä (Kieku/Palkeet). Loppu- ja tukisuoritteilla on omat

seurantakohteet, joille tulot ja menot kohdistetaan. Osa kustannuslaskenta-aineistosta tulee Kieku-järjestelmästä (välittömät erilliskustannukset).

Taloushallinnon tuottamaa Laske-järjestelmää käytetään välillisten tukikustannusten kohdentamiseen loppu- ja tukisuoritteille. Kustannusajureina käytetään työaikoja. Vyörytysmenetelmänä on ristikkäisvyörytys. Kustannuslaskennan raportit ovat osa Tilastokeskuksen operatiivista raportointia. Kustannuslaskennan menetelmä on sama kaikelle maksulliselle toiminnalle sekä myös yhteisrahoitteisille hankkeille.

Taulukko 11: Kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvan maksullisen toiminnan tuloslaskelma 2019–2021. Tiedonkeruu- ja haastattelutoimeksiannot.

1 000 €	2021 toteuma	2021 tavoite	2020 toteuma	2019 toteuma
TUOTOT				
Kilpailullisen toiminnan tuotot				
Kilpailullisen toiminnan myyntituotot	1 813	1 100	1 009	1 033
Kilpailullisen toiminnan muut tuotot	0	0	0	0
Tuotot yhteensä	1 813	1 100	1 009	1 033
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	68	10	8	0
Henkilöstökustannukset	794	400	384	498
Vuokrat	0	0	0	0
Palvelujen ostot	120	230	221	142
Muut erilliskustannukset	9	5	23	8
Erilliskustannukset yhteensä	991	645	636	648
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	725	350	300	370
Poistot	48	22	17	18
Korot	0	0	0	0
Muut yhteiskustannukset	122	83	96	103
Yhteiskustannusten osuus yhteensä	895	455	413	491
Kokonaiskustannukset yhteensä	1 886	1 100	1 049	1 139
TULOS	-73	0	-40	-105

1.4.4 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Taulukko 12: Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuutta kuvaavat mittarit.

Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite	2021 toteuma	2020–2021 muutos
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot, 1 000 €	2 254	2 219	3 000	2 294	+3,4 %
Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus, %	41	40	40	35	-5 %-yks.

Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot seurantavuonna alittivat tavoitteen noin 706 000 eurolla, mutta olivat 3,4 % prosenttia suuremmat kuin edellisenä vuonna. Yhteisrahoitteisen toiminnan tuloihin vaikutti myös se, ettei kaikkiin projekteihin pystytty allokoimaan riittäviä resursseja tai aikataulut siirtyivät. Eräille yhteisrahoitteisille projekteille tehtiin jo työtä, mutta sopimukset eivät olleet vielä valmiit seurantavuonna. Tämän vuoksi tuottoja ei voitu kohdistaa.

Yksittäisistä projekteista eniten vaikutti Azerbaidzhan twinning-projektin suunniteltua vähäisempi toiminta seurantavuonna Azerbaidžanin ja Armenian välisen sodan sekä koronapandemian vuoksi. Tästä johtuen osa työstä ja tuloista siirtyi vuodelle 2022. Azerbaidzhan twinning projektin tulot olivat seurantavuonna 302 000 euroa. Tavoitteesta jäätettiin 600 000 euroa.

Tuotot EU:lta kasvoivat 311 000 eurolla (+20 %) ja olivat 1 886 000 euroa. Muilta toimijoilta saatu rahoitus väheni 48 prosenttia eli noin 189 000 euroa.

Taulukko 13: Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma 2019–2020.

1 000 €	2021 toteuma	2021 tavoite	2020 toteuma	2019 toteuma
YHTEISRAHOITTEISEN TOIMINNAN TUOTOT				
Muilta valtion virastoilta saatu rahoitus	201	200	248	498
EU:lta saatu rahoitus	1 886	2 600	1 575	1 312
Muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	207	200	396	444
Yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot	0	0	0	0
Tuotot yhteensä	2 294	3 000	2 219	2 254
Yhteisrahoitteisen toiminnan erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	17	10	1	2
Henkilöstökustannukset	3 036	3 430	2 544	2 255
Vuokrat	0	0	0	0
Palvelujen ostot	553	600	560	769
Muut erilliskustannukset	72	62	62	58
Erilliskustannukset yhteensä	3 678	4 002	3 167	3 084
Yhteisrahoitteisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset	2 275	2 600	1 803	1 842
Poistot	121	61	61	54
Korot	0	0	0	2
Muut yhteiskustannukset	541	840	514	524
Yhteiskustannusten osuus yhteensä	2 937	3 501	2 378	2 422
Kokonaiskustannukset yhteensä	6 614	7 503	5 544	5 505
Omarahoitusosuus	-4 320	-4 503	-3 324	-3 250
Omarahoitusosuus, %	65,3 %	60,0 %	60,0 %	59,1 %

Monet yhteisrahoitteisen toiminnan hankkeet ovat joko EU-asetusten toimeenpanoon tai jatkuvaan tilastotuotantoon kuuluvia hankkeita. Tämän vuoksi kustannusvastaavuustavoitteessa on joustettu: ulkopuolelta saatu rahoitus on kuitenkin tukenut hankkeiden toteutumista. Tällaista on ollut esimerkiksi osa tilastotuotannosta, jossa rahoitusta on hyödynnetty sopimuksen mukaisesti osana tiedonkeruuta ja muuta tilastotuotantoa.

Kustannusvastaavuus laski 5 prosenttiyksiköllä edellisestä vuodesta sekä saman verran myös tavoitteesta. Tähän vaikutti osaltaan Tiedon laatukehikko -projektin sekä eräiden muiden yhteisrahoitteisten projektien eteneminen. Näiden projektien osalta yhteisrahoitteisen toiminnan menot kasvoivat. Erilliskustannukset kasvoivat 16 prosenttia. Eniten kasvoivat henkilöstökustannukset, 19 prosenttia. Palvelujen ostot vähenivät 1,2 prosenttia. Palvelujen ostomääriin vaikuttaa yhteisrahoitteisen toiminnan sisältö. Yhteisrahoitteisen toiminnan yhteiskustannukset kasvoivat 24 prosenttia.

Ero valtion talous- ja henkilöstötietojärjestelmä Kiekun ja Tilastokeskuksen kustannuslaskentajärjestelmässä olevien muun yhteisrahoitteisen toiminnan tuotoissa johtuu raporttien muodostuksen taustalla olevista periaatteista. Kiekussa tapahtumat kirjautuvat liikekirjanpidon tilien perusteella eri tulo- ja menolajeihin.

Kustannuslaskentajärjestelmässä suorat tulot ja menot lasketaan seurantakohteiden rahoituslähteiden mukaan. Kustannuslaskentajärjestelmän mukainen tuotto on 10 540 euroa suurempi kuin Kiekusta saatava tuotto.

1.5 Tuotokset ja laadunhallinta

1.5.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Taulukko 14: Suoritteiden määriä kuvaavat mittarit, kpl.

Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite	2021 toteuma	2020–21 muutos, %
Tilastot, joista julkaisuja vuoden aikana	140	141	139	141	0
Tiedote ja tietokantajulkistus, kpl (2021-)	-	-	571	-	-
Tietokantajulkistus ilman tiedotetta	-	-	114	-	-
Tilastojulkistusten määrä (2020 asti)	545	604	-	624	+3
Katsaus	49	53	>36	35	-34
EU-raportoinnit ja kv. kyselyt	844	889	860	859	-3
Toimeksiantopalveluiden määrä (yli 500 €), kpl*	965	1 017	1 000	1 254	+23
Kokeellisten tilastojen julkistusten määrä	22	42	-	54	+29

*Toimeksiantopalveluiden määrä lasketaan sopimuksien perusteella.

Tilastokeskuksen tuotannossa olevien tilastojen kokonaismäärä on säilynyt vakaana. Vuonna 2020 aloitti 6 uutta liikennealan tilastoa. Vuonna 2021 esi- ja peruskouluopetustilasto, lukiokoulutustilasto, ammatillisen koulutuksen tilasto, ammattikorkeakoulutilasto ja yliopistokoulutustilasto yhdistettiin Opiskelijat ja tutkinnot -tilastoon tuotannon tehostamiseksi ja kokonaiskuvan parantamiseksi.

Tilastokeskuksen tilastojen uudet verkkosivut oli tarkoitus ottaa käyttöön vuoden 2021 alussa. Sivujen toimintavarmuus ei kuitenkaan ollut riittävä, joten käyttöönottoa lykättiin vuoteen 2022. Verkkosivu-uudistuksen yhteydessä oli tarkoitus myös muuttaa julkistamista: julkistamisia oli suunniteltu tehtävän pelkinä tietokantajulkistuksina tai tietokantajulkistusta olisi täydennetty tiedotteella, joka olisi ollut ensisijainen julkistamistapa. Uudistus olisi nostanut julkistusten määrää, koska tietokantajulkistuksilla olisi voitu kevyellä menettelyllä täydentää jo julkaistuja tietoja sitä mukaa kuin aineistot valmistuvat.

Julkistamisia suunniteltiin aiemmin käytössä olevalla menettelyllä 627, joista toteutui 624 kappaletta. Julkistusmäärän 13 prosentin nousu vuodesta 2019 johtuu liikennetilastoista, joiden tuotanto ja julkaiseminen siirrettiin Tilastokeskukselle vuonna 2020.

Suomenkielisiä katsauksia oli seurantavuonna 35 kappaletta, joka on lähes tavoitteen mukainen määrä. Määrä väheni edellisestä vuodesta kolmanneksella. Tilastoista on alettu katsausten lisäksi tehdä artikkeleita, mikä on vähentänyt katsausten määrää. Artikkelit julkaistaan Tilastokeskuksen Tieto&Trendit-sivustolla.

Strategian yhtenä tavoitteena on tiedontarjonnan uudistaminen. Yritys tilastojen puiteasetuksen (EBS) mukaisesti toimitettiin ensimmäisen kerran tietoja Eurostatille yritysten rekisteröinneistä ja konkurseista. Maakaasun hintatilastoinnin EU-asetusvaatimukset toteutettiin. Uudistettu työvoimatutkimus tuotettiin onnistuneesti, mikä paransi kansainvälistä vertailtavuutta. Osa

työvoimatutkimuksen tiedoista kerättiin verkossa puhelinhaastattelujen sijaan. SOTE-hankkeessa perustettiin uusi aluevaalit-tilasto.

Kokeelliset tilastot ovat kehitysvaiheessa, eikä niillä ole virallista laatu- tai menetelmäselostetta eikä vakiintunutta julkaisuaikataulua. Ne kuvaavat uusia ilmiöitä tai perustuvat uudenlaiseen dataan tai laskentamenetelmään. Kokeellisten tilastojen julkistumäärä kasvoi 29 prosentilla edellisestä vuodesta ja oli nyt 54. Julkistuksia tuli 13 tilastosta, joka on 2 tilastoa enemmän kuin edellisenä vuonna. Uusia kokeellisia tilastoja oli kolme: tulorekisterin palkat ja palkkiot, korjausrakentamisen hintaindikaattori ja rekisteröidyvät uudet yritykset. Kokeellisista tilastoista lakkautettiin päätoimialojen liikevaihtoennakko, koska liikevaihtokuvaajien julkaisemista nopeutettiin aloittamalla päätoimialojen pikaennakoiden julkaiseminen kolmenkymmenen päivän viiveellä. Samassa yhteydessä lakkautettiin suuren yritysten liikevaihto-tilasto.

Raportoinnit EU:lle ja muiden kansainvälisten kyselyiden määrä vähenivät kolmella prosentilla edellisestä vuodesta. Tavoite saavutettiin. Vuonna 2020 kansainvälisten raportointien määrää nosti toisaalta muutaman raportoinnin siirtyminen vuodelta 2019 vuodelle 2020 ja toisaalta liikennetilastojen tilastointivastuun siirtyminen Tilastokeskukseen. Raporttien sisältö on ollut vaatimusten mukaista ja saatu palaute on ollut hyvää (ks. 1.9 Arviointien tulokset). Kansainvälisistä raportoinneista 97 prosenttia perustui säädöksiin tai sopimukseen. Loput olivat kansainvälisten järjestöjen kyselyitä.

Strategiansa mukaisesti Tilastokeskus on tilannekuvan raportoiija ja analyysoija. Osana koronaan liittyvää tilastointia jatkettiin matkailun skenaariomallin tuottamista. Yritysten henkilöstökoulutus ja tietotekniikan käyttö yrityksissä – tilastojen tiedonkeruisiin lisättiin koronaan liittyviä kysymyksiä. Koronaan liittyvien tietotarpeiden tyydyttämiseksi eräitä tilastojulkistuksia tehtiin edellisen vuoden tapaan nopeutetulla aikataululla, kuten esimerkiksi julkistukset kuolleista ja yritystuista. Talouden tilannekuvan julkaiseminen vakiintui osaksi tuotantoa.

Sopimusarvoltaan yli 500 euron toimeksiantopalveluiden määrä kasvoi 23 prosentilla edellisestä vuodesta. Kasvu johtuu suurimmaksi osaksi tutkijapalveluiden käyttöluoppien hintojen nostosta. Jos hintoja ei olisi nostettu, niin kasvu olisi ollut vain 3 prosenttia ja toimeksiantopalveluiden määrä kasvanut 31 kappaleella. Toimeksiannoista 54 prosenttia (2020: 64 %) oli jatkuvia sopimuksia, mikä johtuu myös käyttöluoppien hintojen nostosta. Toimeksiannoista saatavat tuotot kasvoivat 15 prosenttia, mikä johtuu enimmäkseen tilastointipalveluista saatavien tuottojen kasvusta 37 prosentilla. Myös tutkijapalveluista saatavat tuotot kasvoivat 29 prosentilla.

Taulukko 15: Tutkijapalvelut.

Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite	2021 toteuma	2020–21 muutos, %
Tutkijapalveluiden käyttöluopahakemusten lukumäärä, kpl *	552	509	540	423	-17
Tutkijapalveluiden voimassa olevien käyttöluoppien määrä vuoden lopussa	1 439	1 590	1 700	1 328	-16
Tutkijapalveluiden tietopalvelusopimusten määrä (yli 500 €), kpl	148	154	-	172	12

Tutkijapalveluissa uusien käyttöluopahakemusten määrä pieneni edelleen edellisestä vuodesta 17 prosenttia. Vuoden lopussa voimassa olevien käyttöluoppien määrä pieneni 16 prosenttia. Vuoden 2020 alusta alkaen osa

käyttölupahakemuksista, jotka aiemmin tulivat Tilastokeskukseen, kuuluu Findatan vastuulle. Lisäksi vuoden 2021 alussa tehdyn hinnoittelumuutoksen seurauksena tutkimushankkeet ovat kasvaneet niin, että sekä aineistoja että tutkijoita on aiempaa enemmän käyttölupahakemusta kohti.

Toisaalta tutkimushankkeiden kasvu näkyy myös työmäärän kasvuna ja monimutkaistumisena käyttölupahakemusta kohti. Tämä lisää aineistotoimitusten viivettä, vaikka jonossa olevien toimeksiantojen määrä onkin vähentynyt.

Tutkijapalveluiden tietopalvelusopimusten määrän trendi on kasvava. Tietopalvelusopimuksia, joiden arvo on yli 500 euroa, oli seurantavuoden lopussa 172, joka on 12 prosenttia enemmän kuin edellisellä vuonna (2020: 154; ja 2019: 148).

Taulukko 16: Viestinnän laajuutta kuvaavat mittarit, kpl.

Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 toteuma	2020–21 muutos, %
Seuraajien määrä, Twitter	11 871	13 770	15 766	+14
Tilastotohtorin seuraajien määrä, Facebook	8 120	8 445	8 603	+2
Seuraajien määrä, LinkedIn	4 741	6 506	7 159	+10
Artikkeleiden määrä	72	59	51	-14
Blogikirjoitusten määrä	63	98	79	-19
Doria* latausten määrä	172 170	308 794	318 736	+3

*Doria on Suomen kansalliskirjaston digitaalisten aineistojen julkaisujärjestelmä.

Tilastokeskus on jatkanut aktiivista someviestintää ja saanut siitä hyvää palautetta. Media- ja somenäkyvyyttä on tuonut esimerkiksi väestöennusteen viestintä sekä kuntavaalien aikana tehty vaali-tviittailu sekä yhteistyössä muiden Suomen virallisia tilastoja (SVT) tuottavien organisaatioiden kanssa järjestetty #minätilastoin-kampanja.

Syyskuussa 2020 viestintää tukemaan valittiin Tilastokeskuksen sisältä 15 ilmiöasiantuntijaa eri aihealueilta. Asiantuntijoiden tavoitteena on oman työnsä osana osallistua entistä aktiivisemmin yhteiskunnalliseen keskusteluun eri kanavissa ja tuoda Tilastokeskuksen tietoja entistä paremmin hyödynnettäviksi.

Seurantavuonna Twitter-seuraajien määrä kasvoi 2 000:lla (+14 % edellisestä vuodesta). LinkedInin kasvuvauhti oli 10 prosenttia (2020: 37 %). Viestinnästä on kirjoitettu myös luvussa 1.3.1 Toiminnan vaikuttavuus.

Kaikkiaan Tieto&Trendit-julkaisussa ilmestyi 51 artikkelia ja 79 blogikirjoitusta. Huhtikuun 2021 lopussa käynnistyi Lapset Suomessa -artikkelisarja, jossa on ilmestynyt 10 artikkelia. Niin artikkeleiden kuin blogienkin määrä on vähentynyt edellisestä vuoteen verrattuna. Toisaalta vuosi 2019 oli lukumäärien huippuvuosi. Aikapula on jossain määrin vähentänyt kirjoittamiseen käytettävissä olevaa aikaa.

Doriaan eli Suomen kansalliskirjaston digitaalisten aineistojen avoimeen julkaisujärjestelmään vietiin seurantavuonna 1 517 julkaisua tai julkaisun metatietoa (2020: 1 985 ja 2019: 4 607). Valtaosa julkaisuista on viety vuosina 2018–2019. Palvelussa on nyt 18 990 digitoitua julkaisua, joita ladattiin palvelusta 318 736 kertaa seurantavuonna. Latausmäärässä on kasvua 3 prosenttia edellisestä vuodesta. Kirjaston digitoidun SVT-kokoelman julkaisemisessa kansallisessa kaikille avoimessa palvelussa saavutettiin noin 97 % kattavuus.

Tutkitun tiedon teemavuoden kunniaksi Tilastokeskus järjesti seitsemän webinaaria. Lisäksi järjestettiin lukuisia muita sidosryhmille suunnattuja

tapahtumia sekä vuoden päätapahtumana Tilastoareena, joka pidettiin hybriditilaisuutena syyskuussa.

Tilaisuuksien ja koulutustapahtumien järjestämisen uusien tapojen kehittämisessä tuoteistettiin nopeita webinaareja, jotka tavoittavat ison osallistujajoukko. Ensimmäiset täysin virtuaaliset ESTP-kurssit (3 kurssia) toteutettiin onnistuneesti. ESTP, European Statistical Training Programme -kurssit ovat EU-tasoisia kursseja, joita Tilastokeskuskin on järjestänyt maksullisina toimeksiantoina.

Mediayhteistyötä pidettiin etäaikana yllä tarjoamalla Ylen toimittajille keväällä kaksi taustatilaisuutta kuntavaaleista. Lisäksi kesäkuussa pidettiin kesätoimittajille infotilaisuus. Tilastokeskus toteutti vuonna 2021 ensimmäisen kerran Datamenestyjät-kilpailun yhteistyössä Bearing Pointin kanssa. Kilpailussa palkittiin Tilastokeskuksen avoimien aineistojen onnistuneesta käytöstä. Kilpailu toi Tilastokeskukselle hyvin näkyvyyttä sosiaalisessa mediassa ja kilpailusta saadut kokemukset olivat hyviä.

Tilasto-oppaista on julkaistu seuraavat uudet oppaat LibGuides -alustalle: Opettajan tilasto-opas (toukokuu) ja Tutkimusaineistot etäkäytössä (lokakuu).

Tilastokeskus osallistuu aktiivisesti EU:n tilastosäädösten valmisteluun. EU:n neuvoston tilastotyöryhmässä käsiteltiin vuonna 2021 kolmea komission ehdotusta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksiksi. Maatilatilastojen vuoden 2023 tutkimuksia koskeva rahoitus ja maatalouden alueellisia taloustilejä koskevat asetuksen saatiin lähes valmiiksi. Sen sijaan edellisiä merkittävästi laajemman Maatalouden tuotantopanoksia ja tuotoksia koskevan asetusehdotuksen (SAIO) osalta neuvottelut jatkuvat. Suomessa maatalousalan tilastoista vastaa pääasiassa Luonnonvarakeskus, ja sen kanssa tehtiin yhteistyötä tiiviisti. Joulukuussa komissio antoi ehdotuksen Euroopan kansantalouden tilinpitoa koskevan asetuksen kevyestä päivittämisestä. Sen käsittely alkoi 2022 alkuvuonna. Lisäksi Tilastokeskus on osallistunut tilastoalaa sivuavien laajempien asetusehdotusten kansalliseen valmisteluun. Tällaisia ovat muun muassa datahallintosäädös ja sähköisen viestinnän tietosuojasetus.

1.5.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Taulukko 17: Palvelukykyä ja suoritteiden laatua kuvaavat mittarit.

Mittarit Tilastotuotanto	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite	2021 toteuma	2020–21 muutos
Oikea-aikaisten julkistusten osuus julkistuksista, %	95	95	99	98	+3 %-yks.
Myöhästyneiden julkistusten osuus julkistuksista, %	4,4	4,0	1	1,1	-2,9 %-yks.
Virheettömien julkistusten osuus julkistuksista, %	94	93	98	94	+1 %-yks.
Hallinnollisten aineistojen poikkeamien määrä, kpl	-	-	0	4	-
Vuosijulkistusten julkaisuviive, vk	43,1	44,1	(41,5)**	41,2	-2,9 vk
Neljännesvuosijulkistusten julkaisuviive, vk	9,0	9,3	8,6	9,1	-0,2 vk
Kuukausijulkistusten julkaisuviive, vk	4,7	4,4	4,3	4,4	0,1 vk
Istuntoja Tilastokeskus.fi-palvelussa, 1 000 kpl/kk	448	541	550	(481)	ei vertailukelpoinen
Kouluarvosana käyttäjätyytyväisyyskyselyssä	-	-	8,5	8,36	-

*Julkistusviiveiden tavoitteissa ei ole otettu huomioon liikennetilastoja, joiden julkaiseminen Tilastokeskuksessa alkoi 1.1.2020.

** Vuositilastoille ei asetettu tavoitetta tulossopimuksessa 2021.

Seurantavuonna julkistusten oikea-aikaisuus parani kolmella prosenttiyksiköllä 98 prosenttiin ja oli lähes tavoitteen mukainen. Myöhästyneitä julkistuksia oli 7 (2020 ja 2021: 24 kpl). Kuten kahtena edellisenäkin vuonna vain yksi julkistusajankohta muutettiin alle seitsemän vuorokautta ennen voimassa olevaa julkistamispäivää (ns. kriittinen myöhästymisen). Kunnallisvaalien julkaisupäivät (5 kpl) siirrettiin vaalien lykkäämisen myötä. Näitä ei pidetty julkistuspoikkeamina.

Aikaistettuja julkistuksia oli 3 (2021:8 ja 2019: 2). Lisäksi 2 julkistusta peruuntui ja 1 siirtyi seuraavalle vuodelle. Julkistusten aikaistamisen tavoitteena on asiakkaiden palvelun parantaminen.

Julkistusten ajankohtia tarkennettiin vielä tulossopimuksen allekirjoittamisen jälkeen. Kuukausitilastoilla suunnitellusta poikkesi kaksi julkistusta, joista toinen oli virhe suunnitellussa ajankohdassa ja toinen oli nopeutus.

Neljännesvuositilastoilla ajallisia poikkeamia ei ollut tarkennettuun suunnitelmaan verrattuna. Tulossopimusvaiheen suunnitteluongelmat koskivat erityisesti neljännesvuosi- ja vuositilastoja. Vuositilastoille asetettiin tavoiteajat seurantavuoden alkupuolella. Tavoiteaikojen keskiarvo alitettiin kahdella päivällä. Poikkeamat olivat yhtä lukuun ottamatta varsin pieniä.

94 prosenttia julkistuksista oli virheettömiä. Tavoitteesta jäätin 4 prosenttiyksikköä, mutta virheettömyys parani hieman edellisestä vuodesta. Virheitä oli yhteensä 35 julkistuksessa ja 26 tilastossa. Suurin osa (74 %) virheistä liittyi julkaisuvaiheeseen ja erityisesti kiireeseen, jolloin inhimillisten virheiden riski kasvaa. Virheriskiä kasvattaa myös hallinnollisten aineistojen ja suoran tiedonkeruun muutokset. Nämä ilmenevät erityisesti aineiston käsittelyvaiheen virheinä.

Kansantalouden tilinpidossa neljännesvuositilinpidon vuositilinpitoon täsmäytetyissä tiedoissa (14.7.2021) oli julkaisuvirheitä neljännesvuosi- ja vuositietoja yhdistelevän hybridi-tuotantomenetelmän vuoksi. Käytettävä KTMT-tietojärjestelmä toimi epävakaasti joulukuun 2021 laskentakierroksella. Tietoja ei saatu täysin täsmäytettyä, ja neljännes- ja vuositilastoissa jouduttiin julkaisemaan hieman eri tiedot. Tietojärjestelmä on kasvava riski tilinpidon ja maksutaseen tuotannossa.

Hallinnollisten aineistojen ongelmat vaikuttavat yleensä suoraan tilastotuotannon julkistusviiveisiin tai sisällön laatuun. Seurantavuonna vaalitulosten julkaisemista siirrettiin kuntavaalien siirryttyä koronan vuoksi. Ulosottotilaston tietojen julkistusta siirrettiin eteenpäin noin kahdella kuukaudella, koska aineistotoimittaja ei pystynyt tuottamaan riittävän laadukasta aineistoa sovituissa aikatauluissa. Verohallinnolta saataviin aineistoihin on vaikuttanut verohallinnon asiakkaiden saamat raportointihelpotukset koronan vuoksi. Ympäristönsuojelun valvonnan sähköisestä asiointijärjestelmästä YLV Asta saatavissa tietotoimituksissa oli viikon katkos, joka ei vaikuttanut kesäkaudella tilastotuotantoon.

Tilastokeskus.fi-palvelu ja StatFin-tietokanta ovat tilastotietojen julkistamisen pääväylät. Avoimena datana jo oleviin tietoihin on lisätty tuoreimmat tiedot. Uusien tilastojen yhteydessä julkaistava data on avointa.

Istuntojen määrä tilastokeskus.fi-palvelussa ei ole vertailukelpoinen tieto aiempiin vuosiin. Tilastokeskus julkaisi verkkosivuillaan uudet Traficomien ohjeistuksen mukaiset evästekäytänteet 15.10.2021. Tämän seurauksena tiedonetsijä, joka hyväksyy vain välttämättömät evästeet tai ei kuittaa lainkaan evästeasetuksia, ei näy kävijämääräseurannassa. Kävijämäärästä puuttuvat myös kaikki Tieto&Trendit-sivuston istunnot 22.4.2021 jälkeiseltä ajalta teknisen vian takia. Mittarista luovutaan muutoksen vuoksi. Vuoden alkukuukausien perusteella kävijämäärät verkossa eivät ole laskeneet.

Käyttäjätyytyväisyyskyselyn tiedonkeruu oli seurantavuoden lopulla. Tutkimuksen vastausprosentti oli 13 (456 vastausta). Tilastokeskus saa toiminnastaan kouluarvosanan 8,36. Edellisessä tutkimuksessa vuonna 2018 arvosana oli 8,23. Arvio on parantunut kaikissa muissa käyttäjäryhmissä paitsi tutkijoilla, joilla laskua oli 8,47:stä 8,36:een.

Käyttäjätyytyväisyyskyselyn mukaan tilastokeskuksen tilastotietoja pidetään yleisesti riippumattomina, luotettavina, tärkeitä ilmiöitä kuvaavina, ymmärrettävinä, vertailukelpoisina ja tarkkoina. Kehitystoiveet koskevat ajantasaisuutta, löydettävyyttä ja hyödynnettävyyttä. Sopivan asiantuntijan löytymisessä ja viivästyksistä yms. tiedottamisessa on parantamisen varaa.

Maksullisesta toiminnasta alettiin kerätä palautetta elokuussa 2020. Vastausprosentti vuonna 2021 oli 18. NPS-luku (Net promoter score) oli seurantavuonna 69. Vastauksien keskiarvo oli 4,4 asteikolla 1–5. Keskimäärin tietoja pidetään hyödyllisinä asiakkaan omassa toiminnassa, mutta hinta-laatusuhde ja toisinaan myös toimitusaikataulut jättävät toivomisen varaa.

Tilastotuotannossa kansantalouden tilinpidolla oli työntäyteinen vuosi, johon vaikuttivat EDP-dialogivierailusta seuranneet korjaustarpeet, BKTL-inventoryn tarpeet tietojen vakaudesta sekä kesällä veroaineiston toimitusviive. Jälkimmäisestä seurasi julkaisupäivän lykkääminen kolmella viikolla eteenpäin.

Kansantalouden tilinpidon tietosisältöjen käytettävyydessä oli virhe, koska vanhojen vuosien revisioista ei saada toimitettua käyttäjille tietoa. Prosessi korjataan alkuvuonna 2022.

Taulukko 18: Tutkijapalveluiden palvelukykyä ja suoritteiden laatua kuvaavat mittarit.

Mittarit Tutkijapalvelut	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite	2021 toteuma	2020–21 muutos
Aineistotoimitus tavoiteajassa*, %	41	46	-	38	-8 %-yks.
Aineistotoimitusten kokonaiskeston mediaani, pv	99	67	65	82	22 %
Aineistotoimitusten kokonaiskesto, mediaani pv					
Kuolemansyyaineisto	43	42	-	41	-2 %
Räätälöidyt aineistot etäkäyttö	207	340	-	313	-8 %
Tunnisteelliset aineistot	140	100	-	125	+25 %
Valmisaineistot	84	78	-	98	+26 %
Sisu-mikrosimulointimallin ajantasaisuus: osuus vero- ja etuuslainsäädännön muutoksista, joka toteutetaan SISU-malliin 15/30 työpäivän sisällä lain voimaantulosta / lakitekstin julkaisusta Finlex-palvelussa (kumpi myöhäisempi), %	-	-	70/90	100/100	-
Mikrosimulointimallin kehittämiseen osoitetaan vähintään 1 htv ja kehittämishankkeiden valinnassa kuullaan mallin käyttäjiä	-	-	kyllä	ei	-

*Tavoiteaika on aika käyttölupahakemuksen saapumisesta aineistotoimitukseen.

Tavoiteajat ovat toimitustyypeittäin seuraavat:

Kuolemansyyaineistot	30 pv
Tunnisteelliset aineistot	90 pv
Valmisaineistot	90 pv
Räätälöidyt / etäkäyttö	180 pv

Työtä tutkijapalveluiden nopeuttamiseksi on jatkettu, ja käyttölupajonoja saatiin purettua. Kuitenkin viiveet ylittivät tavoitteet edelleen. Aineistotoimitusten keston mediaani piteni edellisestä vuodesta 2 viikolla, mutta alittaa kuitenkin vuoden 2019 toteuman 2,5 viikolla.

Tutkijapalveluiden organisaatiota uudistettiin tiimeiksi ja tehtävänkuvia selkeytettiin. Käyttölupaprosessin sujuvoittamiseksi kehitettiin sähköistä käyttölupaprosessia, jonka käyttöönotto siirtyi vuodelle 2022. Tutkijapalveluiden palvelukykyyn parantamiseksi henkilöstön määrää lisättiin kolmella. Toisaalta seurantavuoden loppuun asti tarvittiin edellisen vuoden tapaan työpanosta Helsinki GSE:n koronatilannehuoneen palvelemiseen, mikä hidasti muuta asiakaspalvelua. Lisäksi henkilöstön vaihtuvuus on hidastanut tutkijapalveluiden toimintaa ja kehittämistä.

Valmisaineistojen määrää kasvatettiin seurantavuonna kuudella (2021: 63, 2020: 57 ja 2019: 50). Lisäksi eräiden valmisaineistojen valmistumista nopeutettiin kytkemällä ne ensimmäiseen aineistosta tehtävään tilastojulkistukseen.

Tutkijapalveluiden Fiona-etäkäyttöjärjestelmän Findatan määräyksen mukainen auditointi ei valmistunut seurantavuonna muun muassa CSC:n tilojen auditoinnin järjestelyjen ja määräyksen tulkintaan liittyneiden epäselvyyksien vuoksi. Findata korjasi vuodenvaihteessa määräystään. Auditointi valmistunee muutetun määräyksen mukaisessa aikataulussa keväällä 2022. Seuran vuoden alkupuolella valmistui Fionan tietosuojan vaikutusten arviointi.

Tilastokeskus asetti keväällä SISU-mikrosimulointimallin yhteistyöryhmän koordinoimaan ja priorisoimaan mallin kehittämis- ja ylläpitotyötä. Mukana yhteistyöryhmässä on mallin keskeisimmät käyttäjätahot. Mikrosimulointimallin ylläpito on kuitenkin viivästynyt henkilöstön poikkeuksellisen suuren vaihtuvuuden vuoksi. Malliin on kuitenkin tehty asiakkaiden kannalta välttämättömät päivitykset.

Tilastotuotannon palvelukyvyyn ja tuotteiden laadun parantamiseksi tehdään töitä laajalla rintamalla. Seurantavuonna otettiin käyttöön uusi kehittämissmalli ja käynnistettiin kehittämisalueiden toiminta. Kehittämissmallin rakentamisessa ja käyttöönotossa on kuitenkin ollut omat haasteensa ja esimerkiksi kehittäjätiimien toiminnan organisointi edellyttää panostusta vielä tulevana vuotena. Kehittämisen tiekartasta laadittiin ensimmäinen versio. Työ jatkuu kehittämiskohteiden priorisoinnilla.

Uusien ilmiöiden kuvaaminen tilinpidossa etenee SNA-uudistuksen (System of National Accounts) myötä. Tilinpidon kuvausaluetta on tarkoitus laajentaa ja tarkentaa globalisaation, digitalisaation sekä hyvinvoinnin ja kestävä kehityksen alueilla tulevien vuosien aikana. Valmistelu tehtiin seurantavuonna. Tilinpidon laajennukset ja tuotannon toimintavarmuus edellyttävät tietojärjestelmän uusimista.

Sosiaalitulosten IESS-asetuksen implementointi eteni Tilastokeskuksessa pääosin suunnitelmien mukaisesti, mikä tosin edellytti tilastoasiantuntijoilta erityisponnistuksia ja jonkin verran myös ylitöitä. Kasvanut työkuorma näkyi myös julkistusvirheiden määrässä. Asetuksista johtuvien tietosisältöuudistusten ja muuttujien harmonisoinnin lisäksi otettiin käyttöön soveltuvin osin yhtenäisiä tiedonkeruu- ja tuotantoratkaisuja sekä verkkovastaamisen mahdollistava yhdistelmä tiedonkeruujärjestelmä.

Yritystilastoissa EBS-asetuksen implementointia edistettiin vuoden aikana kymmenessä projektissa, jotka keskittyvät yritystilastojen eri alueille kohdistuvien uusien vaatimusten toteuttamiseen. Projekteista kuusi saatiin päätökseen vuoden aikana, mutta työ jatkuu edelleen neljässä projektissa. Muutoksia tarvitaan tilastotuotantoprosessin kaikkiin vaiheisiin tiedonhankinnasta julkaisemiseen. Vuonna 2021 kehitettävät alueet olivat konsernirekisteri, rekisteröinnit ja konkurssit, palveluiden tuottajahintaindeksit, teollisuustuotanto, yritysdemografia, rahoitus- ja vakuutustoimialan rakennetiedot, palveluiden ulkomaankaupan toimialoittaiset tiedot sekä globaalit arvoketut ja ulkoistaminen. Projektit etenivät ja saavuttivat tavoitteitaan pääosin suunnitellusti. Paikoitellen alueen asiantuntijoiden työajan niukkuuden takia tavoitteista tingittiin tai työ eteni tavoiteltua hitaammin.

Output-harmonisoinnista ja IESS-asetuksen aiempaa laajemmin rekisteritietojen käyttöön kannustavasta painotuksesta huolimatta EU-SILCin implementoinnissa ollaan käytännössä rajaamassa rekisteriaineistojen käyttöä yksittäisten muuttujien tasolla. Rekisteriaineistojen sallimiseen on pyritty vaikuttamaan aktiivisesti EU-tasolla, jotta rekistereiden käytöstä ei tarvitsisi neuvotella jokaisen muuttujan kohdalla erikseen.

Tiedon laatukehikko -projekti tuotti tietoaineistojen laatukriteerit, jotka on pilotoitu, ja joille on kehitetty mittaristo. Tiedon äärellä – tietopolitiikasta tekoihin sarjaan tuotettiin podcast Laatu-leima tiedolle – tiedon laatukriteereistä tukea tietoyhteiskunnan rakentamiseen.

Arkistoinnin kehittämisen tiekartta on valmistunut ja toteuttaminen aloitettu. Vuoden aikana arkistoiitiin kaikkiaan 108 tilastoaineistoa, joista 53 oli vanhoja aineistorästejä.

Henkilötietovarannon jatkokehitysprojekti on työllistännyt vuonna 2021 etenkin työelämä- ja terveystietokokonaisuuksia. Tulorekisterin etuustiedot on saatu tuotantoon. Kesken ovat kuolemansyysovellus, palkkatilaston aineiston käsittely ja varhaiskasvatuksen tiedot (VARDA). Aluevaalit on sijoitettu osaksi vaali- ja oikeustietokokonaisuutta. Projektia ovat hidastaneet lukuisat henkilömuutokset.

Liikenne- ja viestintätilastojen helmikuussa 2019 käynnistyneessä kehittämishankkeessa toteutettiin liikenteen virallisten tilastojen siirto Tilastokeskukseen. Tilastojen keskittämisprojekti saatiin päätökseen aikataulun mukaan vuoden 2020 lopussa. Tietojärjestelmän perustamistyö saatiin valmiiksi 2021 ja tuotanto siirretään tietojärjestelmään vuoden 2022 aikana. Tieliikenteen tavarankuljetustilaston esiselvitys jatkui 31.12.2021 saakka. Tieliikenneonnettomuustilaston aineistoselvitys ei edennyt kuluneena vuonna johtuen Hätäkeskuslaitosaineiston lupakäsittelyn viipymisestä. Vesiliikenneonnettomuustilaston sisällöllistä selvitystyötä edistettiin loppuvuonna Traficomien asiantuntijoiden kanssa, ja tilastoon liittyvät muutostyöt sovittiin toteutettavaksi vuoden 2022 ensimmäisellä puoliskolla

PÄRE-hankkeessa tavoitteena on jäte-, energia- ja kasvihuonekaasutilastojen tuotantojärjestelmä uudistus, luoda aihealueelle tietovaranto ja pystyä vastaamaan aihealueella tiedossa oleviin uusiin lakisääteisiin velvoitteisiin. Hankkeessa tavoitellaan myös analyysin, prosessin seurannan ja tietovirtojen virtaviivaistamisen kautta tulevaa laadun ja tehokkuuden parannusta. Hanke käynnistyi tammikuussa 2021 tietojärjestelmän arkkitehtuuri- ja metatieto-ohjauksen suunnittelulla. Syyspuolella aloitettiin teknisten ratkaisujen ja käyttöliittymän konseptien kehittäminen. Tietoturvan ja -suojan selvittäminen pilviympäristössä on aiheuttanut suunniteltua enemmän selvitystyötä, joka jatkuu edelleen.

Varallisuustutkimuksen kehittämishankkeessa (feasibility study) selvitettiin kattavuuden parantamista ja tuotantofrekvenssin tihentämistä kansainväliset vaatimukset huomioiden. Tuotantofrekvenssin nopeuttaminen edellyttäisi muutoksia lainsäädäntöön. Varallisuustilastoinnin kattavuutta on mahdollista parantaa (noteeraamattomat osakkeet, metsävarallisuus, perinnöt ja lahjat).

Verkkopalvelun kehittäminen -projektissa on vuonna 2021 päivitetty aiemmin vain sisäisessä testikäytössä olleen uudistetun Tilastotieto-sivuston sivut lopulliseen ulkoasuunsa sekä parannettu uudistettavien sivujen suorituskykyä. Lisäksi on automatisoitu tilastotietojen julkaisuprosessin manuaalisia työvaiheita. Uudistetut tilastotieto-sivut julkaistiin ulkoisille loppukäyttäjille beta-sisältönä loppuvuodesta 2021. Beta-sivujen kautta haetaan palautetta loppukäyttäjiltä sekä niiden avulla testataan projektissa merkittävästi uudistettua tilastotietojen julkaisuprosessia hyvän toimintavarmuuden takaamiseksi ennen varsinaista tuotantokäyttöön siirtymistä.

Sote-lakien varmistumisen jälkeen aloitettiin loppukesästä hankkeen valmistelu Tilastokeskuksessa. Syksyllä valmistui hyvinvointialueiden luokitus tilastotuotannon käyttöön. Töiden edistämistä hidasti epäselvyydet rahoituksessa sekä rekrytointien hitaus.

Toimialaluokituksen uudistaminen on edennyt. Eurostat (TF NACE) ja YK:n UNECE ovat määritelleet toimialojen NACE- ja ISIC-luokitusten rakenteet lähes valmiiksi. NACE otetaan käyttöön neljässä aallossa niin, että ensimmäisenä on yritysrekisteri vuonna 2025. Kansallisen toimialaluokituksen uudistamisesta on tehty ehdotus.

Tilastokeskus tuki aktiivisesti kuntien taloustietojen keruussa Valtiokonttoria, jonne keruu siirtyi 2021. Tilastokeskus julkaisi erillisiä kuntatalouden

neljännesvuosi- ja vuositilastoja viimeisen kerran vuonna 2021. Valtiokonttorin kuntien automatisoidun talousraportoinnin kokonaisuus otettiin tilinpidossa tuotantoon neljännesvuositietojen raportoinnin osalta vuonna 2021 ja vuositietojen osalta siirto tapahtuu vuonna 2022. Neljännesvuositietojen laadussa oli alkuun puutteita, mutta laatu koheni loppuvuodesta. Tilastokeskus pystyi uuden tiedon varassa julkistamaan riittävän laadukkaat tiedot osana kansantalouden tilinpidon kokonaisuutta vuoden 2021 kesä-, loka- ja joulukuussa. Kuntien aggregaattitiedon eli koko maan tason julkistamistaso on osoittautunut haasteeksi.

Kansantalouden tilinpidon uuden tuotantojärjestelmän suunnittelu aloitettiin prosessien kuvaamisella. Hankkeella on haettu EU-tasoista ns. TSI-rahoitusta, jota alustavan tiedon mukaan ollaan saamassa vuodelle 2022.

Tilastolakiin, tiedonhallintaan, tietoturvaan ja tietosuojaan liittyvät keskeiset ohjeet päivitettiin. Tietoturva- ja tietosuoja-asioiden käsittelyä ja tukea vahvistettiin rekrytoimalla tietoturva-asiiantuntija ja kokoaikainen tietosuojavastaava. Turvallisuusselvitysten käyttöönoton selvittäminen Supon kanssa käynnistyi

Tutkijapalveluiden Fiona-etäkäyttöjärjestelmään tehtiin tietosuojavaikutusten arviointi ja tietoturvan viranomaisarviointi on valmistumassa.

Tietosuojavaikutusten arviointi tehtiin myös Tilastokeskuksen työsuojeluvaleissa käyttöön otettuun eVaali-järjestelmään.

Itsenäisen opiskelun tueksi Tilastokeskuksen ulkopuolelle tarjottiin erilaisia oppimateriaaleja ja sisältöjä. Opi tilastoista -sivusto julkaistiin. Vanhan tilastokoulun pohjalta julkaistiin uusia oppaita, jotka sisältävät myös osallistavia tehtäviä. Sivuston ilme uudistettiin. Tilasto-oppaiden markkinointi- ja näkyvyyskampanja onnistui ja näkyi käyttäjämäärien nousuna. Kansantalouden tilinpidon kurssi avattiin henkilöstölle eOppivassa.

1.6 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Henkilöstörakenne

Taulukko 19: Henkilöstön määrätietoja 2019–2021.

Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite	2021 toteuma	2020–21 muutos
Henkilötyövuodet*	755	727	762	747	+3 %
Kuukausipalkkaiset	657	638	660	645	+1 %
Haastattelijat	98	89	102	102	+15 %
Henkilötyövuosien muutos, %	-4	-4	-	+3	+7 %-yks.
Kuukausipalkkaiset	-3	-3	-	+1	+4 %-yks.
Haastattelijat	-10	-9	-	+15	+24 %-yks.
Harjoittelijoiden määrä, htv	8	10,4	-	13,8	+33 %
Henkilöstömäärä 31.12.	812	768	-	822	+7 %
Palvelussuhteiden** määrä 31.12.	896	865	-	897	+4 %
Varsinaisten määrääikaisten *** osuus henkilöstöstä 31.12., %	10,1	9,6	7	15,1	+5,5 %-yks.

*Lähde: Työnantajan henkilötietojärjestelmä Tahti
Henkilötyövuosiin sisältyvät kaikki virka- tai työsopimussuhteessa kalenterivuoden aikana työskennelleet. Palkatonta harjoittelua tai palkkiperusteista toimintaa ei lasketa henkilötyövuosiin.

**Palvelussuhteet sisältävät myös virkavapaalla olevat.

***Varsinaiset määräaikaisten eivät sisällä harjoittelijoita eivätkä tukityöllistettyjä, laskettu työpanoksesta

Henkilötyövuosien kokonaismäärä kasvoi 20:llä, mutta alitti suunnitellun henkilötyövuosikehyksen 15 henkilötyövuodella. Kasvusta 7 henkilötyövuotta kohdistui kuukausipalkkaisiin ja 13 haastattelijoihin. Haastattelijoiden määrä oli tavoitteen mukainen.

Seurantavuoden aikana vaikutti, että haastattelijoiden määrä jopa ylittää tavoitteen, mutta korona kuitenkin esti jossain määrin syyspuolellakin käyntihaastatteluja. Varsinkin kuukausipalkkaisen henkilöstön määrän kasvua alettiin hillitä seurantavuoden loppupuolella osana varautumista tuleviin kehysvähennyksiin.

Henkilöstömäärä vuoden 2021 lopussa oli Tahti-järjestelmän mukaan 822. Se on 54 henkilöä enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Luvuissa eivät ole mukana palkattomalla virkavapaalla olevat. Henkilöstömäärä kasvoi selvästi enemmän kuin henkilötyövuosien määrä, mikä johtuu erityisesti osa-aikaisten haastattelijoiden rekrytoinneista.

Korkeakouluharjoittelijoita oli seurantavuonna 51 (2020:34 ja 2019: 30). Korkeakouluharjoittelijoiden työpanos oli 12,8 henkilötyövuotta (2020: 10,4 htv). Lisäksi graduntekijöitä oli 5, joka on yhteensä 2,5 henkilötyövuotta. Harjoittelijoille halutaan tarjota mahdollisuus tutustua työskentelyyn Tilastokeskuksessa ja siten lisätä viraston ja myös valtionhallinnon tunnettuutta. Toisaalta korkeakouluharjoittelijat ovat potentiaalisia tulevia työntekijöitä.

Siviilipalveluksen suorittaminen Tilastokeskuksessa tehtiin mahdolliseksi seurantavuonna. Ensimmäinen haku käynnistyi, ja ensimmäinen siviilipalveluksessa oleva aloitti helmikuussa 2022.

Varsinaisten määräaikaisten osuus henkilöstöstä kasvoi 5,5 prosenttiyksikköä ja henkilömäärä 48 prosenttia edellisen vuoden lopusta. Vuoden 2021 lopussa oli 60 määräaikaista haastattelijaa (2020: 18 ja 2019: 29). Lisäystä on 42 haastattelijaa. Kuukausipalkkaisten määräaikaisten määrä kasvoi 12:lla ja oli seurantavuoden lopulla 64 (2020:51 ja 2019: 53).

Määräaikaisten palvelussuhteiden määrän kasvu selittyy kuukausipalkkaisilla erityisesti projekti- ja hankeluonteisten tehtävien lisääntymisellä, kuten sote-hankkeessa. Sote-tehtäviin rekrytoitiin henkilöstöä seurantavuoden lopulla. Haastatteliijoilla määräaikaisten määrän kasvu selittyy erityisesti koronatilanteen vuoksi eteenpäin siirtyneillä ja siksi aikataulullisesti kasaantuneilla ja paljon työllistävillä tiedonkeruilla, kuten PIAAC.

Taulukko 20: Henkilöstörakenne 2019–2021.

Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite	2021 toteuma	2020–21 muutos
Keski-ikä, v	47,8	47,7	-	47,6	-0,1 v.
Koulutustasoindeksi	5,7	6,0	-	5,9	-0,1
Osa-aikaisten osuus, %	25	22	-	24	+2 %-yks.
Tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta, %	82,1	84,8	-	84,9	+0,1
Henkilöstökulut kokonaiskuluista, %	73	74	-	74	0 %-yks.

Henkilöstön keski-ikä säilyi entisellä tasolla ja oli 47,6 vuotta. Suurin ikäluokka oli edellisten vuosien tapaan 55–64-vuotiaat, joita oli 30,5 prosenttia henkilöstöstä. 45–54-vuotiaiden osuus oli 26,5 prosenttia. Yli 64-vuotiaiden määrä kasvoi yhdellä (2021: 17, 2020: 16 ja 2019: 19).

Koulutustasoindeksi laski 0,1:llä. Edellisenä vuonna nousua oli 0,3 indeksipistettä. Muutokset koulutusasteittain olivat yleensä pieniä. Alemman korkeakouluasteen suorittaneiden osuus laski 17,6 prosentista 14,7 prosenttiin. Ryhmässä 'ei luokitusta tai tuntematon koulutusaste' henkilöiden määrä kasvoi 11:sta 32:een, mikä liittyy määräraikaisten määrän kasvuun. Yleensä haastattelijoiden osuuden kasvu hieman laskee keskimääräistä koulutustasoindeksiä.

Vähintään alemman korkeakouluasteen suorittaneiden osuus laski 72 prosentista 70 prosenttiin (2019: 67 %). Perusasteen tai toisen asteen koulutuksen varassa olevien osuus säilyi ennallaan 14 prosentissa.

Osa-aikaisten lukumäärä seurantavuonna oli 198 (2020: 170 ja 2019: 206). Lisäystä edellisestä vuodesta on 28. Osuus koko henkilöstöstä kasvoi 2 prosenttiyksikköä. Osa-aikaisista 82 prosenttia (2020: 82 ja 2019: 80) on naisia ja 18 prosenttia (2020: 18 ja 2019: 20 %) miehiä. Naisia on enemmän osa-aikaisina kuin miehiä, koska haastattelutoiminta on naisvaltaista.

Tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta oli 84,9 prosenttia, joka on prosentin kymmenyksen enemmän kuin edellisenä vuonna. Muutokset ovat pieniä. Koulutukseen käytetty työaika kasvoi 0,3:sta 0,7 prosenttiin, kun taas sairauspoissaoloaika pieneni 2,3:sta 1,6 prosenttiin.

Henkilöstökulujen osuus kokonaiskuluista säilyi ennallaan 74 prosentissa. Kokonaiskulut kasvoivat samaa tahtia henkilöstökulujen kanssa. Henkilökuluista kasvoivat erityisesti henkilösivukulut (+16 %). Palkat ja palkkiot kasvoivat selvästi vähemmän eli 3,8 prosenttia edellisestä vuodesta.

Henkilötyövuoden hinta nousi 3,4 prosentilla ollen 62 366 euroa (2020: 60 304 ja 2019: 58 822). Tahtipalveluun on tarkentunut valtion henkilötyövuoden hinta vuodelta 2020. Vuoden 2020 toimintakertomuksessa ilmoitettu summa oli 59 928 euroa.

Henkilötyövuoden hinnan nousuun vaikutti sekä 0,97 prosentin yleiskorotus 1.5.2021 alkaen ja 1,00 prosentin virastoeräkorotus 1.6.2021 alkaen. Korotukset perustuvat tes/ves-sopimusratkaisuun. Palkkojen sivukulut nousivat edellisestä vuodesta 1,9 prosenttiyksiköllä (2021: 20,371 ja 2020: 18,481 %).

Henkilötyövuoden keskimääräistä hintaa laski uusien henkilöiden palkkaaminen, koska yleensä uusien työntekijöiden henkilökohtainen palkanosa on alempi kuin pitkään työskennelleiden. Haastattelijoiden palkkataso on myös keskimääräisesti alhaisempi kuin kuukausipalkkaisten, mikä johtuu tehtävien vaativuudesta.

Työhyvinvointi

Taulukko 21: Työhyvinvointia kuvaavat mittarit.

Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite	2021 toteuma	2020–21 muutos
Työtyytyväisyysindeksi (VMBaron kokonaisindeksi) *	3,54	3,52	3,65	3,57	+0,05 yks.
Johtajuusindeksi (VMBaro)	3,35	3,38	3,45	3,41	+0,03 yks.
Sairauspoissaolot, tpv/htv	11,3	7,4	<10	6,2	-16 %
Lyhyet 1–3 pv sairaspoissaolot, pv/htv	4,2	2,1	4	1,8	-16 %
Sairauspoissaolot, kuukausipalkkaiset, tpv/htv	8,4	5,1	<7,5	4,1	-16 %
Sairauspoissaolot, haastattelijat, kalenteripv/hlö**	21,9	15,3	<18	13,8	-10 %
Terveystenhoito, €	750 920	395 627	-	385 803	-2 %
Terveystenhoito, €/htv	995	544	-	516	-5 %
Hakemuksia avointa työpaikkaa kohti, kpl	23	24	-	19	-21 %
Sisäinen liikkuvuus, kpl ***	6	11	-	5	-55 %
Lähtövaihtuvuus, % ****	2,8	2,3	-	2,3	0,0 %-yks.
Luonnollinen poistuma, % *****	6,5	6,1	-	4,5	-1,6 %-yks.

*2019 mukana johtamisessa 7 kysymystä; 2020 ja 2021 10 kysymystä

**Sisältää myös palkattomat sairaslomapäivät

***Määritelmä: sisäiseen liikkuvuuteen lasketaan valtiolle.fi-järjestelmässä olevat tehtävät, joiden rekrytointityyppi on sisäinen liikkuvuus ja jotka näkyvät järjestelmässä vain Tilastokeskuksen henkilöstölle, ja joiden haku on alkanut ja päätynyt seurantajaksolla

****Lähtövaihtuvuus on toisen työnantajan palvelukseen siirtyneiden määrä jaettuna edellisen vuoden lopun palvelussuhteiden lukumäärällä.

*****Luonnollinen poistuma on eronneiden, eläkkeelle siirtyneiden ja kuolleiden määrä jaettuna edellisen vuoden lopun palvelussuhteiden lukumäärällä. Ei sisällä määräaikaisesta palvelussuhteesta eronneita.

Työtyytyväisyysindeksi kasvoi 0,05 indeksipisteellä useiden vuosien tasaisen kauden jälkeen. Myös johtajuusindeksi kasvoi toista vuotta peräkkäin. VMBaron tuloksia käsitellään lisää luvun 1.6 lopussa.

Sairauspoissaolot henkilötyövuotta kohden vähenivät 0,8 päivällä (-16 %) ollen vain 6,2 päivää/htv. Tavoite alitettiin reippaasti. Kuukausipalkkaisilla sairauspoissaolopäiviä kertyi 4,1 henkilötyövuotta kohden (-39 %). Haastattelijoilla poissaoloja kalenteripäivinä oli 13,8 henkilöä kohden (-16 %). Haastattelijoilla sairauspoissaoloja henkilötyövuotta kohden on selvästi enemmän kuin kuukausipalkkaisilla, mikä osittain johtuu tavasta, jolla tuntityötä myös viikonloppuisin tekevien sairauspoissaolot lasketaan.

Sairaustapausten lukumäärä henkilötyövuotta kohti väheni 1,6:sta 1,4:ään. Lyhyiden poissaolojen määrä väheni edelleen ollen 1,8 pv/htv. Yhden päivän poissaolot vähenivät vähiten, 4 prosenttia ja kolmen päivän mittaiset poissaolot eniten, 30 prosenttia. Yli 45 päivän mittaiset sairaspoissaolot vähenivät myös, mutta tapauksia on niin vähän, että satunnaisuus vaikuttaa muutosten suuruuteen. Sairaustapausten yhteismäärä väheni 11 prosenttia.

Koronapandemian vuoksi vahva suositus etätöiden tekemiseksi alkoi maaliskuussa 2020 ja jatkui marraskuuhun 2021. Silloin oli tarkoitus siirtyä

malliin, jossa läsnätyötä olisi ollut 1–5 päivää viikossa ja vastaavasti etätyötä 0–4 päivää viikossa. Koronatilanteen heikkeneminen palautti jo marraskuun lopulla etätyösuosituksen. Käytännössä päivittäin työpaikalla on työskennellyt tai käynyt noin 10–20 prosenttia henkilöstöstä seurantavuoden aikana.

Koronatilannetta seurattiin jatkuvasti, tietoon tulleita tapauksia selvitetiin, tilanteesta viestittiin ja ohjeistuksia päivitettiin. Koronarokotukset mahdollistettiin työterveyshuollossa. Tilastokeskuslaisten sairastumiset koronaan eivät ole merkittävästi vaikeuttaneet tilastotuotantoa ja muuta toimintaa. Tartuntojen ehkäisyssä onnistuttiin, eikä työpaikalta alkanut tartuntaketjuja. Syksyllä 2021 aluehallintovirasto teki työsuojelutarkastuksen koronaviruksen aiheuttamien vaarojen selvittämisestä ja arvioinnista sekä toimenpiteistä vaaran välttämiseksi. Tilastokeskuksen toiminnassa ei ollut huomautettavaa.

Toimistolle paluuseen liittyvät ohjeistukset ja toimintamallit tuotettiin, samoin kuin normaaliajan etätyöohjeistus. Hybridityöhön valmistautumiseksi toteutettiin Työterveyslaitoksen ideoima hybridityö-kysely, jonka tulosten pohjalta kannustettiin ryhmiä ja työporukoita keskustelemaan tulevista työnteon tavoista. Ohjeita ja vinkkejä sisältävä hybridityön työkalupakki julkaistiin. Työkalupakki sisältää mm. suosituksia hyviksi kokouskäytännöiksi, joissa on mukana myös työhyvinvoinnin näkökulma.

Työterveyspalveluista vastaavan Terveystalon mukaan tilastokeskuslaisten terveysprosentti (henkilöt, joilla ei lainkaan sairauspoissaoloja) parani 52 prosenttiin seurantavuonna. Vuonna 2020 vastaava prosentti oli 45. Tuki- ja liikuntaelinvaivoista johtuvat sairauspoissaolot vähenivät 1,2 päivästä 0,9 päivään henkilöä kohti. Sen sijaan mielenterveyssyistä johtuvat sairauspoissaolot lisääntyivät 2,1:stä 2,4 päivään, joka on 38 prosenttia sairauspoissaolopäivistä. Terveystalon antama toimialan vertailutieto on 25 prosenttia. Sen sijaan tuki- ja liikuntaelinsairauksien osuus sairauspoissaolopäivistä on Tilastokeskuksessa 14 prosenttia, kun toimialan vertailutieto on 27 prosenttia. Infektiotaudit aiheuttivat vain 6 prosenttia sairauspoissaolopäivistä. On kuitenkin huomioitava, että Terveystalon tietojen mukaan tilastokeskuslaisilla sairauspoissaolopäiviä oli keskimäärin 6,2 henkilö kohti, kun toimialavertailun vastaava määrä oli 10,0 päivää.

Seurantavuonna henkilöstön työterveydenhuollon menot vähenivät 2 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Henkilötyövuotta kohden laskettuna vähennys oli 5 prosenttia. Sairauspoissaolot vähenivät enemmän kuin terveydenhuollon menot, mutta terveydenhuollon menoihin lasketaan myös ennaltaehkäisevä terveydenhoito. Sen osuus on kasvanut.

Saatujen hakemusten määrä avointa tehtävää kohden väheni viidellä edelliseen vuoteen verrattuna ollen 19 (2020: 24 ja 2019: 23). Hakemusten määrä vaihtelee runsaasti avoinna olevien tehtävien mukaan. Seurantavuonna oli paljon vaikeita hakuja. Kilpailu tietoarkkitehteistä ja ICT-ammattilaisista on kovaa, ja virta vei myös Tilastokeskuksesta pois päin. Henkilöstön vaihtuvuus hidasti muun muassa eräiden projektien edistymistä.

Sisäistä liikkuvuutta tapahtui pääasiassa sisäisten tehtäväjärjestelyiden ja rekrytointien myötä. Yksittäisiä muunkinlaisia järjestelyjä tehtiin, kuten työkokeilu toisesta virastosta ja toisen viraston kanssa yhteisen resurssin käyttö. Jo entisestään vähäinen määritelmän mukainen sisäinen liikkuvuus väheni entisestään seurantavuonna. Kuitenkin yli puolessa julkisista hauista valituksi tulee talon sisältä henkilö, joka usein on ollut määräaikaissa palvelusuhteessa.

Seurantavuonna lähtövaihtuvuus säilyi ennallaan 2,3 prosentissa. Lähtövaihtuvuuden laskennassa ovat mukana toisen työnantajan palvelukseen

siirtyneet. Luonnollinen poistuma, joka ei sisällä määräaikaista palvelussuhteista eronneita, oli 4,5 prosenttia, joka on pienempi kuin edellisinä kahtena vuotena. Määräaikaisten palvelussuhteiden päättyminen lisää kuitenkin henkilöstön vaihtuvuutta. Vaihtuvuus ei kohdistu henkilöstöön tasaisesti. Seurantavuonna lähtijöitä oli runsaasti tietotekniikan tehtävistä, tutkijapalveluista ja taloushallinnosta.

Henkilöstöpoistuma kasvoi edellisestä vuodesta 5 prosenttia (2021: 135, 2020: 129 ja 2019: 138). Suurin muutos henkilöstöpoistumassa oli vanhuuseläkkeelle jäävien määrän puolittuminen. Vanhuuseläkkeelle jäi 16 henkilöä (2020: 30 ja 2019: 25). Varhennetulle vanhuuseläkkeelle ei jäänyt ketään (2020: 2 ja 2019: 0). Työkyvyttömyyseläkkeelle jääneitä oli 3 (2020: 0 ja 2019: 5). Toisen työnantajan palvelukseen siirtymisestä ilmoittaneiden määrä oli 21 (2020: 20 ja 2019: 25).

Poistuma kohdistuu erityisesti ryhmään muu syy (2021: 95, 2020: 76 ja 2019: 83). Syy on yleensä määräaikaisen palvelussuhteen päättyminen. Suuri osa tähän ryhmään kuuluvista eronneista on harjoittelijoita. Ryhmään kuuluvat myös ne, jotka eivät ole ilmoittaneet eron syytä.

Tilastokeskus siirtyi tammikuun 2019 alussa käyttämään ePassin sportti & kulttuuri -etua, jonka arvo oli kaikille työntekijöille 120 euroa sekä vuonna 2020 että 2019. Vuonna 2021 etu nostettiin tilapäisesti 180 euroon henkilö kohti. Lisäksi ePassilla tarjotaan kahden euron ateriaetu per ateria. Käytettävissä on myös ollut taukoliikuntaan ja muuhun omaehtoiseen liikuntaan soveltuvia videoita. Maksulliset ryhmäliikuntatunnit Työpajalla loppuivat pandemian myötä.

Osaaminen

Taulukko 22: Osaamista kuvaavat hallinnonalan yhteiset mittarit.

Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite	2021 toteuma	2020–21 muutos
Osaamisen kehittäminen					
Strateginen henkilöstösuunnittelu (1–5)*	-	2	3	3	+1
Kokemus oppimisesta ja uudistumisesta (VMBaro 4.1)	3,88	3,76	3,9	3,82	+0,06
Liikkuvuuden edistäminen					
Henkilökierrossa olleiden määrä, osuus henkilöstöstä (%)	-	-	1	0	-
Työnantajakuva					
Työnantajakuva ja arvot (keskiarvo VMBaron kohdista 8.2–8.4)	3,78	3,84	3,9	3,87	+0,03

* Strateginen henkilöstösuunnittelu, itsearviointi:

5 = strateginen henkilöstösuunnittelu on virastossa säännöllistä ja ajantasaista sekä osa johtamisprosesseja toimien johdon käytännön työkaluna toiminnan suunnittelussa

4 = strateginen henkilöstösuunnittelu on virastossa säännöllistä ja ajantasaista

3 = viraston henkilöstösuunnittelu on strategista

2 = virastolla on henkilöstösuunnitelma

1 = virastolla ei ole henkilöstösuunnitelmaa

Tilastokeskuksen henkilöstösuunnittelun arvioitiin siirtyneen seurantavuonna määrälliseltä ja operatiiviselta tasolta strategiselle tasolle niin, että operatiivisen tason rinnalle on kehitetty strategista suunnittelua. Tilastokeskuksen strategisen henkilöstösuunnitelman koostaminen käynnistettiin palvelualuekohtaisilla

työpajoilla. Työn viimeistely jatkuu vielä vuonna 2022. Strateginen henkilöstösuunnitelma on tarkoitus päivittää jatkossa 1–2 kertaa vuodessa.

Työnantajakuvan kehittämistä edistettiin hyödyntämällä kyselyitä ja työpajoja. Sen tueksi laadittiin työnantajalupaus ja suunniteltiin toimenpiteitä. Työn tulokset konkretisoituvat vuonna 2022.

Taulukko 23: Henkilöstökoulutusta kuvaavat mittarit.

Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite	2021 toteuma	2020–21 muutos
Henkilöstökoulutus, kalenteripäiviä yhteensä	1 6181	348	-	1 532	+340 %
Henkilöstökoulutus, kalenteripäivää/htv	2,1	0,5	-	2,1	+320 %
Henkilöstökoulutukseen osallistuneiden lukumäärä	413	148	-	455	+207 %
Poissaolopäivät koulutuksen ja ammatillisen osaamisen kehittämisen perusteella, pv (Lähde: Kieku)	1 439	772	-	1 143	+48 %
Koulutuskustannukset, €*	537 560	235 403	-	589 981	+151 %
Koulutuskustannukset, €/htv	712	324	-	790	+144 %

Henkilöstökoulutuksen määrää kuvaavat mittarit osoittavat merkittävää lisäystä vuonna 2021 verrattuna vuonna 2020 tapahtuneeseen notkahdukseen. Vuonna 2020 kouluttajat peruuttivat koulutuksia ja kursseja, eikä täysiä valmiuksia verkkokoulutuksiin ollut. Myös muita tapahtumia peruttiin, eikä ollut tarjota mitään tilalle. Vuonna 2021 verkossa tapahtunut koulutus on päässyt vauhtiin, ja sitä on hyödynnetty aktiivisesti.

Henkilöstökoulutuksen määrä kalenteripäivinä on yli nelinkertaistunut sekä kokonaismäärältään että henkilötyövuotta kohden laskettuna.

Henkilöstökoulutukseen osallistuneiden määrä ylitti vuoden 2019 tason. 55 prosenttia henkilöstöstä osallistui henkilöstökoulutukseen seurantavuonna.

Osuudessa eivät ole mukana kaikki eOppivassa kursseja suorittaneet.

Koulutuskustannukset ylittivät vuoden 2019 tason. Koulutautumisen vähäisyyden vuoksi vertailua ei tehdä vuoteen 2020.

Etäkäyttöön hyvin soveltuvassa eOppivassa suoritettiin seurantavuonna 2 670 kurssia (2020: 1 381 ja 2019: 1 038). Kasvua on 93 prosenttia. Kaikille tilastokeskuslaisille oli kolme pakollista kurssia, jotka koskivat tietosuojaa ja digiturvallisuutta. Kuukausipalkkaisten oli määrä suorittaa kaksi muutakin kurssia, joiden aiheena oli saavutettavuus sekä dokumentin- ja asianhallinta.

Henkilöstöjohtamisen kehittämistä toteutettiin esihenkilöille suunnattujen johtamisklinikoiden avulla, joita oli seurantavuonna 19 kappaletta. Esihenkilöille oli etätöyön yhteisöllisyys -valmennus ja uusille esihenkilöille esihenkilötöyön Mahdollistajavalmennus. Osaavan käyttöönottoa tuettiin klinikoiden ja erilaisten ohjeiden avulla. Uusien työnteon tapojen ja työhyvinvoinnin tukemiseksi järjestettiin osallistamisen keinot Teamsissä -koulutusta koko henkilöstölle sekä vaikuttavat verkkotilaisuudet -valmennus tilaisuuksien vetäjille. Koko henkilöstölle oli hyvinvoinnin kevät -luentosarja.

Varhaisen tuen ohjeistus uudistettiin. Työterveyshuollon terveystarkastus toteutettiin koko talossa. Lisäksi toteutettiin työterveyshuollon työpaikkaselvitys, jonka

perusteella otettiin kokeiluna käyttöön uusia työterveyshuollon matalan kynnyksen mielenterveyden tuen palveluita. Esihenkilöille toteutettiin työkyvyn johtamisen klinikat yhteistyössä työterveyshuollon kanssa.

Koko henkilöstön tietosuoja- ja tietoturvaosaamista parannettiin koostamalla eOppivan tietoturva-, tietosuoja-, saavutettavuus- ja tiedonhallinta-asioista koulutuspaketti, joka vietiin koko henkilökunnan kehityssuunnitelmiin Osaavaan. Valtaosa suoritti koulutukset ohjeistuksen mukaisesti 31.3. mennessä. Palvelualueiden tarpeisiin pohjautuen järjestettiin lisäksi tietoturvaopastuksia ja tietosuojainfoja. Haastatteliijoille pidettiin erillinen tietosuojakoulutus. Lisäksi koko henkilökunnalle järjestettiin Teams-tilaisuus tietoturvasta, tietosuojasta ja riskienhallinnasta.

Taulukko 24: Työtyytyväisyyskysely 2019–2021 (VMBaro)

Työtyytyväisyysindeksit (pisteytys 1–5)	Tilastokeskus			Koko valtio **			
	Vuosi	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Johtaminen		3,38*	3,27	3,34	3,44	3,53	3,45
Työn sisältö ja vaikuttamismahdollisuudet		3,92	3,89	3,88	3,96	4,00	4,00
Palkkaus		2,82	2,75	2,84	2,84	2,95	2,96
Osaaminen, oppiminen ja uudistuminen		3,53	3,43	3,47	3,57	3,63	3,63
Työyhteisön toimintakulttuuri		3,88	3,91	3,96	3,86	3,94	3,96
Työ- ja toimintaympäristö		3,63	3,78	3,82	3,67	3,75	3,78
Vuorovaikutus ja viestintä		3,32	3,36	3,41	3,39	3,45	3,48
Työnantajakuva ja arvot		3,72	3,78	3,79	3,77	3,85	3,87
Työtyytyväisyys yhteensä		3,54*	3,52	3,57	3,58	3,66	3,64
Vastausprosentti		80	66	89	-	-	-

*2019 mukana johtamisessa 7 kysymystä; 2020 ja 2021 10 kysymystä.

**Valtion vertailutulos perustuu muiden organisaatioiden kyselytietoihin kyselyä edeltävän vuoden ajalta.

Taulukko 25: Henkilöstökyselyn mittareita.

Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite	2021 toteuma	2020–21 muutos
Innovointikyvykkyyssindeksi (VMBAro, IN)	3,69	3,62	3,7	3,63	+0,01 yks.
Työyhteisöindeksi (VMBaro, TY)	3,79	3,86	3,9	3,92	+0,06 yks.

VMBaron perusteella työtyytyväisyys parani edelliseen vuoteen verrattuna. Muutos ei ole kuitenkaan tilastollisesti merkitsevä. Myös osa-alueetasolla muutokset olivat suotuisat yhtä osa-aluetta lukuun ottamatta.

Eniten edellisestä vuodesta muuttui arvio palkkauksesta, jossa nousua oli 0,09 pistettä. Haastattelijat antoivat palkkaukselle 0,16 pistettä edellistä vuotta vähemmän ja pistekeskisarvo oli vain 2,03. Koko organisaatiossa palkkauksen indeksi oli 2,84 ollen kysymyspatteriston alhaisin. Osa-alueista toiseksi eniten nousi johtaminen, jossa nousua oli 0,07 pistettä.

Tilastokeskuksen osa-alueittaiset pisteluvut jäävät valtion keskiarvoista lukuun ottamatta työ- ja toimintaympäristö -kohtaa. Siinä ero on +0,04 indeksipistettä

Tilastokeskuksen hyväksi. Kokonaisindeksissä Tilastokeskus jää valtion keskiarvosta 0,07 indeksipistettä. Suurimmillaan ero on 0,16 pistettä osaaminen, oppiminen ja uudistuminen -osa-alueella.

Kysymystasolla eniten parani ”ylimmän johdon toimiminen esimerkkinä ja suunnannäyttäjänä” (+0,22) ja ”voin luottaa työyhteisöimme johtoon” (+0,18). Suurin laskija oli ”motivoituminen ja innostuminen työssä” (-0,11) ja toisena ”työn haasteellisuuden oikea suhde tekijän voimavaroihin”. Uusi pääjohtaja on otettu innostuneena vastaan. Työmäärän liiallisuus osalla henkilöstöä on tullut esiin myös työpaikkaselvityksissä. Myös koronasta johtuva pitkittynyt etätyö on saattanut vaikuttaa tuloksiin.

Tilastokeskuksessa 18 (2020: 25 ja 2019: 30) prosenttia henkilöstöstä on havainnut ja 8 (2020: 15 ja 2019: 18) prosenttia on kokenut epäasiallista käytöstä viimeisen vuoden aikana. Valtion vastaavat luvut ovat 20 ja 12. Häirintää (työpaikkakiusaamista) on havainnut 7 (2020: 8 ja 2019:11) ja kokenut 4 (2020: 4 ja 2019: 5) prosenttia. Valtion vertailutiedot ovat 9 ja 4 prosenttia. Seksuaalista häirintää ei ole havaittu, ja muutoinkin epäasiallista käytöstä ja häirintää koskevat luvut on kehittyneet suotuisaan suuntaan.

Taulukko 26: Muut yhteiset henkilöstövoimavarojen mittarit (VM).

Mittari	2019 toteuma	2020 toteuma	2021 tavoite	2021 toteuma	2020–21 muutos
Suoraan pääjohtajan alaisten johtajien johtamissopimusten osuus, %	-	-	100	0	-
Analyysi monipaikkaisen työn potentiaalista viraston työssä 1.6.2021 mennessä	-	-	kyllä	kyllä	-
Monipaikkaisesti rekrytoidun henkilöstön osuus kaikista rekrytoiduista vuoden aikana, % (seurantamittari)	-	-	-	0	-
Yhdenvertaisuuden toteutuminen työyhteisössä (VMBaro 5.5)	3,83	3,87	3,90	3,96	0,09

Suoraan pääjohtajan alla on neljä ylijohtajaa. Pääjohtajan vaihtuminen kesken vuotta maaliskuussa 2021 vaikutti niin, ettei johtamissopimuksia tehty. Johtamissopimuksia kuitenkin valmisteltiin vuodelle 2022.

Tilastokeskus laati analyysin monipaikkaisen työn potentiaalista Tilastokeskuksen työssä. Analyysin mukaan Tilastokeskus on kiinnostunut valtion yhteiskäyttöisten toimitilojen hyödyntämisestä monipaikkaisuuden edistämiseksi. Virastolla on yksi Helsingissä sijaitseva toimitila. Työskentelyn muutamilta eri paikkakunnilta käsin toivotaan mahdollistuvan valtion yhteisten toimitilaratkaisujen edistyessä.

Seurantavuonna henkilöstöä ei rekrytoitu monipaikkaisesti. Käytettävissä ei ollut tiloja monipaikkaista työskentelyä varten. Toisaalta lähes koko henkilöstö työskenteli etänä lukuun ottamatta lyhyttä jaksoa marraskuussa, jolloin läsnätyötä tuli tehdä 1 päivä viikossa.

Henkilöstökyselyssä arvio ihmisten yhdenvertaisuuden toteutumisesta työyhteisössä on parantunut ensimmäisestä mittauskerrasta keväällä 2017 lähtien. Työyhteisön toimintakulttuuri on Tilastokeskuksessa vahvuus.

1.7 Tilinpäätösanalyysi

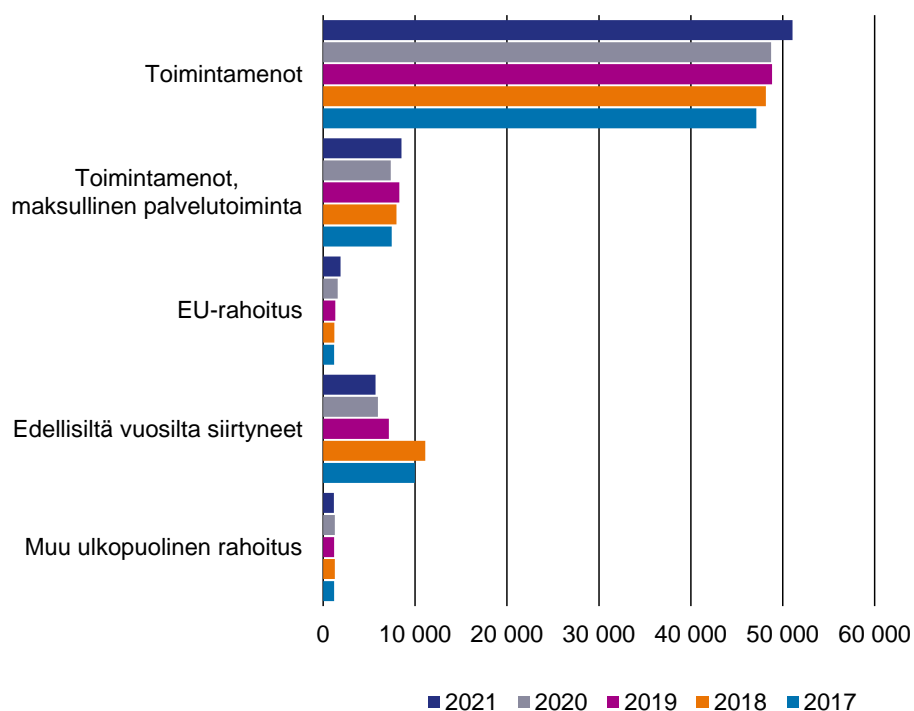
1.7.1 Rahoituksen rakenne

Tilastokeskuksella oli toimintavuonna käytettävissä rahoitusta kaikkiaan 68,3 miljoonaa euroa. Käytettävissä olevan rahoituksen määrä kasvoi edelliseen vuoteen nähden 3,4 miljoonaa euroa.

Pääosa toimintavuoden rahoituksesta, 51,1 miljoonaa euroa (75 %) saatiin valtion talousarviossa toimintamäärärahana, josta vuonna 2021 valtuuden osuus oli 906 000 euroa. Lisäksi käytettävissä oli edelliseltä vuodelta siirtynyttä toimintameno-rahoitusta 5,7 miljoonaa euroa. Maksullisen toiminnan tuotot olivat 8,5 miljoonaa euroa. Kasvu edelliseen vuoteen oli 1,2 miljoonaa euroa.

EU-rahoitusta saatiin 1,9 miljoonaa euroa, joka oli 0,3 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2020. Lisäksi muuta ulkopuolista rahoitusta oli käytettävissä toimintavuonna 1,2 miljoonaa euroa, joka muodostui pääosin yhteistyöhankkeista muiden valtion virastojen ja laitosten kanssa.

Kuvio 3: Toiminnan rahoitusrakenne 2017–2021, 1 000 €.

1.7.2 Talousarvion toteutuminen

Oheisessa taulukossa on esitetty Tilastokeskuksen vuoden 2021 talousarvion toteutuma.

Taulukko 27: Talousarvion toteumalaskelma.

Tilastokeskuksen rahoitus (1000 €)	2021	2020	Muutos %
Budjetti 28.30.01	51 062	48 738	5
Bruttotulot	10 842	9 693	12
Siirtynyt edelliseltä vuodelta	5 689	5 951	-4
Bruttomenot	-60 957	-58 693	4
Siirtynyt seuraavalle vuodelle	6 636	5 689	17
Muiden momenttien käyttöoikeus			
VM 28.60.12 (osaamisen kehittäminen)	12	26	-54
VM 28.70.01 (julkisen hallinnon ICT:n ohjaus ja kehittäminen)	0	254	-100
VM 28.70.22 (hallinnon palveluiden digitalisoinnin tuki)	0	254	-100
Valtuus: Rakennusten arvostamishankkeelle myönnetty valtuutta 5,6, milj., josta käyttämättä 0,3 milj. v 2021 meno 906 t €.			
Alv menot mom. 28.01.29	2 158	2 011	7
Alv tulot 11.04.01	1 141	877	30

Tilastokeskus sai valtion talousarviosta rahoitusta kaikkiaan 53 miljoonaa euroa. Rahoituksesta pääosa, 51,1 miljoonaa euroa, oli toimintamenomäärärahaa, jonka määrä kasvoi 5 %. Muiden momenttien käyttöoikeutta oli myönnetty 12 000 euroa. Edelliseltä vuodelta siirtynyttä määrärahaa oli käytössä 5,7 miljoonaa euroa. Arvonlisäveromenoja maksettiin 2,2 miljoonaa euroa. Arvonlisäverotuloihin kirjattiin 1,1 miljoonaa euroa.

Tilastokeskukselle on myönnetty valtuutta rakennusten arvostamishankkeelle vuosille 2018–2023 kaikkiaan 5,6 miljoonaa euroa. Valtuudesta on vielä käyttämättä 0,3 miljoonaa euroa. Valtuuden käytöstä aiheutui talousarviomenoa vuonna 2021 0,9 miljoonaa euroa.

Tilastokeskuksen bruttomenot vuonna 2021 olivat 61 miljoonaa euroa, joka on 4 % edellisvuotta enemmän. Tuloja saatiin 10,8 miljoonaa euroa, jossa kasvua on 12 %. Määrärahaa siirtyi seuraavalle vuodelle 6,6 miljoonaa euroa. Siirtyvä erä kasvoi 0,9 milj. euroa.

Vuoden 2021 talousarvioesityksessä Tilastokeskuksen kokonaismenoiksi budjetoitiin 58,6 miljoonaa euroa ja tuloiksi 10,5 miljoonaa euroa.

1.7.3 Tuotto- ja kululaskelma

Taulukko 28: Tuotto- ja kululaskelman mukaiset tuotot.

Tuotot (1 000 €)	2021	2020	Muutos %
Maksullinen toiminta	8 508	7 340	15,9
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot	2 201	2 219	-0,8
Muut tuotot	115	128	-10,4
Yhteensä	10 825	9 687	11,7

Tilastokeskuksen tuotot vuonna 2021 olivat 10,8 miljoonaa euroa, jossa kasvua edelliseen vuoteen on 12 %.

Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot pysyivät edellisen vuoden tasolla ollen 2,2 miljoonaa euroa. Tästä EU:lta saatujen tulojen osuus on 1,9 milj. euroa, kun se vuonna 2020 oli 1,6 milj. euroa. Muita tuottoja saatiin 0,1 milj. euroa.

Toiminnan kulut olivat 61,9 miljoonaa euroa, mikä on 6 % edellisvuotta enemmän.

Aine-, tarvike- ja tavaraostoihin käytettiin 0,2 miljoonaa euroa ja se on samaa tasoa kuin vuonna 2020.

Henkilöstökulut olivat 45,7 milj. euroa, jossa on kasvua 6 %. Palkkoja korotti keskustason neuvottelusopimuksen mukaiset yleiskorotukset ja virastoerät. Lisäksi palkkojen sivukulut nousivat 2 %. Henkilötyövuodet kasvoivat 3 %. Suurin muutos tapahtui haastattelijoissa, joilla kasvua oli 13 henkilötyövuotta. Kasvua edellisvuoteen selittää haastattelujen siirtyminen vuodelta 2020 vuodelle 2021.

Vuokramenot ovat viime vuosina vakiintuneet samalle tasolle.

Palveluhankintoihin käytettiin 11,4 miljoonaa euroa, joka on samaa tasoa kuin vuonna 2020. Eniten rahaa käytettiin Valtorin palveluihin, 4,9 milj. euroa. Verrattuna edellisvuoteen Valtorin menot kuitenkin laskivat 7,5 %.

Taulukko 29: Tuotto- ja kululaskelman mukaiset kulut.

Kulut (1 000 €)	2021	2020	Muutos %
Yhteensä	61 900	58 194	6,4
Aineet ja tarvikkeet	191	187	2,0
Henkilöstökulut	45 730	43 280	5,7
Vuokrat	3 056	3 053	0,1
Palvelujen ostot	11 425	11 440	-0,1
josta Valtori ja Palkeet	5 497	5 941	-7,5
Muut kulut	1 319	1 132	16,5
josta matkustusta	208	155	34,0
Valmisteveraston lisäys / vähennys	-1	4	-
Valmistus omaan käyttöön	-1 327	-1 884	-29,6
Poistot	1 507	982	53,5
Jäämä 1	51 076	48 507	5,3
Rahoitustuotot ja -kulut	-	-1	-
Satunnaiset tuotot ja kulut	-	-5	-
Jäämä 2	51 075	48 501	5,3
Tuotot veroista ja pakollisista maksuista			
Perityt arvonnalisäverot	-1 141	-877	30,1
Suoritetut arvonnalisäverot	2 158	2 011	7,3
Tilikauden tuotto- / kulujäämä	52 093	49 635	5,0

Talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus Palkeilta ostettiin palveluita 0,6 miljoonalla eurolla, jossa on kasvua 8 %. Valtorin ja Palkeiden menot muodostavat 48 % kaikista palvelumenoista.

Muut ICT-käyttöpalvelut olivat 0,9 milj. euroa, joka on 0,4 milj. euroa edellisvuotta enemmän.

Terveyspalvelujen ostot ovat pandemian aikana puolittuneet ollen vuonna 0,4 milj. euroa vuonna 2021. Matkustuksen menot olivat viime vuoden tapaan alhaisemmat kuin ennen korona-aikaa, 208 000 euroa.

Julkaisuvaraston arvo kasvoi hieman. Ohjelmistojen valmistus omaan käyttöön vähensi toiminnan kuluja 1,5 milj. euroa. Käyttöomaisuudesta tehtiin poistoja 1,5 miljoonaa euroa.

Arvonlisäveroa perittiin 1,1 miljoonaa euroa ja maksettiin 2,2 miljoonaa euroa.

1.7.4 Tase

Taulukko 30: Taseen vastaavat.

VASTAAVAA (1 000 €)	2021	2020	Muutos %
Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset			
Aineettomat hyödykkeet			
Muut pitkävaikutteiset menot	3 418	1 336	155,8
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	3 502	5 437	-35,6
Aineelliset hyödykkeet			
Koneet ja laitteet		23	-100,0
Kalusteet	410	732	-43,9
Muut aineelliset hyödykkeet	1	1	48,5
Yhteensä	7 332	7 529	-2,6
Vaihto- ja rahoitusominaisuus			
Vaihto-ominaisuus	6	5	18,7
Lyhytaikaiset saamiset	2 340	2 704	-13,4
Rahat, pankkisaamiset	1	1	-43,6
Yhteensä	2 347	2 710	-13,4
VASTAAVAA yhteensä	16 598	17 012	-2,4

Tilastokeskuksen taseen loppusumma oli 9,7 miljoonaa euroa, joka on 6 prosenttia edellisvuotta pienempi. Käyttöomaisuuden ja muiden pitkäaikaisten sijoitusten arvo oli 7,3 miljoonaa euroa, joka on hieman edellisvuotta pienempi. Itse valmistettujen tietojärjestelmien arvo kasvoi 155 % edellisvuodesta. Kalusteiden tasearvo pienentyi 410 000 euroon.

Vaihto- ja rahoitusomaisuuden arvo laski 2 prosenttia. Julkaisuvaraston arvo oli 6 000 euroa. Lyhytaikaisten myynti-, siirto- ja muiden saamisten arvo laski 364 000 euroa. Saamisiin kirjataan maksullisen ja yhteisrahoitteisen toiminnan saatavia sekä EU:lta laskutettavia matkakorvauksia ja muita saamisia.

Oman pääoman arvo kasvoi 14 prosenttia ollen 4,3 miljoonaa euroa. Vieras pääoma oli arvoltaan samaa tasoa kuin vuonna 2020. Vieraan pääoman eristä merkittävin oli 9,2 miljoonan euron siirtovelka, joka muodostuu pääosin

lomapalkkavelasta henkilöstölle. Saatujen ennakoiden määrä pieneni johtuen EU-rahoitteisten projektien tulojen jaksotuksen kasvusta. Ostovelkojen määrä väheni 0,3 milj. eurolla. Kirjanpitoyksiköiden välisten tilitysten ja edelleen tilitettävien erien määrissä ei tapahtunut suuria muutoksia.

Taulukko 31: Taseen vastattavat.

VASTATTAVAA (1 000 €)	2021	2020	Muutos %
Oma pääoma			
Valtion pääoma			
Valtion pääoma 1.1.1998	-2 369	-2 369	0,0
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-1 371	-780	75,7
Pääoman siirrot	51 553	49 045	5,1
Tilikauden tuotto- ja kulujäämä	-52 093	-49 636	4,9
Oma pääoma yhteensä	-4 280	-3 740	14,4
Vieras pääoma			
Lyhytaikainen vieras pääoma			
Saadut ennakot	787	1 832	-57,0
Ostovelat	2 217	1 921	15,4
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	838	791	6,0
Edelleen tilitettävät erät	936	831	12,6
Siirtovelat	9 175	8 599	6,7
Muut lyhytaikaiset velat	5	-	-
Vieras pääoma yhteensä	13 959	13 979	-0,1
VASTATTAVAA yhteensä	9 678	10 239	-5,5

1.8 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Tilastokeskuksen johto vastaa talousarviosta annetun lain 24 b §:n mukaisesti viraston sisäisen valvonnan järjestämisestä sekä sisäisen valvonnan asianmukaisuudesta ja riittävydestä. Tilastokeskuksen johdon tehtävänä on talousarvioasetuksen 69 §:n mukaisesti huolehtia siitä, että virastossa toteutetaan talouden ja toiminnan laajuuteen ja sisältöön sekä niihin liittyviin riskeihin nähden asianmukaiset sisäiset valvontamenettelyt.

Tilastokeskuksen johto on vuoden 2021 tilinpäätöksen valmistelun yhteydessä arvioinut sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa käyttäen valtiovarain controller-toiminnon arviointikehikkoa, joka perustuu COSO 2013 -malliin.

Arvioinnissa on hyödynnetty Tilastokeskuksen talouden ja toiminnan suunnitelma- ja seurantaraportteja, tietoturva- ja tietosuojamateriaalia ja -ohjeistusta, sisäisen tarkastuksen tarkastusraportteja, henkilöstökyselyä, tilastojen läpivalaisuraportteja sekä muuta dokumentaatiota.

Arvioinnin perusteella sisäinen valvonta ja riskienhallinta täyttävät talousarviosta annetun asetuksen 69 §:ssä asetetut vaatimukset. Viraston sisäinen valvonta on keskeisiltä osiltaan kunnossa ja hyvin hoidettua.

Vuoden 2022 sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan painopisteinä on jatkaa toimintojen priorisointia ja sopeuttamista käytettävissä oleviin resursseihin, tiedonhallintalain vaatimusten toimeenpano sekä ilmiäntokanavan käyttöön ottaminen.

Ohjausympäristö

Tilastokeskuksen uuden organisaation tehtäviä ja vastuita on selvennetty työjärjestyksen päivitysten myötä. Osaava-palvelu otettiin käyttöön laajasti (pl. haastattelijat) henkilöstön tehtävien kuvaamiseen ja jatkuvien keskustelujen käymiseen. Strategiset osaamiset on määritetty Osaavan osaamiskirjastoon. Uusi johtamismalli vahvistettiin keväällä. Häiriöiden ja poikkeamien raportointia sekä kriisiviestintää on korona-aikana selkeytetty ja viestitty koko henkilöstölle. Monin paikoin resurssivajaus rasittaa toimintaa ja kehittämishankkeiden eteenpäin saamista.

Riskienhallinta ja arviointi

Riskienhallintaa on tehostettu ja säännölliset johdon ja palvelualueiden riskityöpajat otettu käyttöön. Johdolle on raportoitu keskeisistä riskeistä, joille on tunnistettu tarvittavat toimenpiteet ja vastuutahot. Jatketaan riskienhallinnan raportoinnin kehittämistä ja riskiarvioiden integroimista osaksi linjatyötä. Ilmoituskanavan (whistleblow) käyttöönoton valmistelut saatiin valmiiksi. Kansallinen lainsäädäntö ei kuitenkaan valmistunut, joten kanavan käyttöönotto siirtyy vuodelle 2022.

Ulkoisen toimintaympäristön seurantamalli on uudistettu ja seuranta tehdään vuosikellon mukaisesti kolme kertaa vuodessa. Tietoa hyödynnetään muun muassa strategian, tilasto-ohjelman, kehittämisen tiekartan, toimintasuunnitelman ja riskienhallinnan toteuttamisessa.

Valvontatoimenpiteet

Sisäinen valvonta on pääosin asianmukaisesti järjestetty. Ydin- ja tukitoimintojen prosessit on kuvattu ja keskeiset kontrollit tunnistettu. Käyttövaltuushallintaa ja lokienhallintaa on kehitetty. Virastolla on ajantasaiset tietoturva- ja tietosuojaohjeistukset ja virasto osallistui Digi- ja väestötietoviraston järjestämään TAISTO-harjoitukseen.

Tiedonhallintamalli vahvistettiin tammikuussa. Asiakirjajulkisuuskuvaus on julkaistu viraston verkkosivuilla. Tiedonhallintalain vaatimusten mukaista toimintaa ja dokumentaatiota on syytä edelleen kehittää.

Tiedonkulku ja viestintä

Viestinnän tehokkuuteen on panostettu ja viestintävälineiden roolia on täsmennetty. Työyhteisöviestinnän periaatteet vahvistettiin. Keskeisinä periaatteina ovat vuorovaikutteisuus, tiedon ajantasaisuus, osallisuus ja selkeys. Osana tietoekosysteemityötä on valmisteltu Sidosryhmälinjaukset sekä Asiakasrahoitteisen toiminnan linjaukset. Häiriö- ja kriisitilanteiden ohjeet on päivitetty ja henkilöstölle on määritetty selkeä toimintamalli.

Seurantatoimenpiteet

Vuoden aikana on tehty sisäisiä tarkastuksia ja ulkoinen tilintarkastus (VTV). Lisäksi osallistuttiin Euroopan Unionin tilastoalan käytännėsääntöjen vertaisarviointiin (Code of practice peer review) sekä toteutettiin useita tietosuojan vaikutustensarviointeja ja IT-auditointeja.

1.9 Arviointien tulokset

EU:n tilastoalan kolmas käytäntesääntöjen vertaisarviointikierron aloitettiin seurantavuonna. Tilastokeskuksen lisäksi Suomesta olivat mukana Tulli, Luonnonvarakeskus, Maahanmuuttovirasto sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitos muina tilastojen tuottajina. Tilastokeskus koosti alkuvuonna tarvittavan materiaalin. Arviointikäynti oli marraskuussa.

Arviointiraportin mukaan Tilastokeskus noudattaa käytäntesääntöjä. Annetut suositukset koskivat tiivistetysti

- kansallisen tilastoalan koordinoinnin ja yhteistyön (metadata) vahvistamista
- Suomen yhteistä ESS-tilastojen julkaisukalenteria (ESS, European Statistical System)
- Tilastokeskuksen resurssien vahvistamista
- henkilöstön koulutuksen lisäämistä
- hallinnollisten aineistojen muutosvalmisteluun osallistumista
- yksityisten aineistojen käytön mahdollistamista
- muiden valtion virastojen hallussa olevien henkilöiden yhteystietojen käytön mahdollistamista
- tilasto-ohjelmaa, joka tulisi valmistella läheisemmässä yhteistyössä muiden tilastontuottajien kanssa
- erilaisten tiedonkäyttäjien tukemista tiedon etsinnässä
- yhdenmukaista yksikködatan tarjoamista muiden virastojen kanssa

Julkisen talouden tilastointiin kohdistuva Eurostatin dialogivisiitti tehtiin ensimmäistä kertaa verkossa. Ensimmäiset dialogivierailun jälkityöt raportoitiin Eurostatiin jo maaliskuussa 2021, jolloin raportoitiin myös COVID19-toimenpiteisiin liittyvä uusi lisäraportointikokonaisuus.

Eurostatin tekemä arviointi antaa kansantalouden tilinpidosta myönteisen kuvan. Tiedot toimitetaan ajoissa eikä puuttuvia tietoja juurikaan ole. Tilastokeskuksen verkkosivuilla on tarvittavat menetelmäraportit ja muut kuvaukset. Eräillä alueilla tietoja on liputettu luottamuksellisiksi, mihin Eurostat toivoo muutosta. Tietojen luottamuksellisuus ja tietosuoja on tyypillinen pienen maan ongelma.

Taulukko 32: Eurostatin arviot yritystilastoista 2019–2021.

Tilastointialue	Arvio 2019	Arvio 2020	Arvio 2021	Arviointi 2021
Lyhyen aikavälin tilastot (STS)	VG	VG	10/10	-
Rakennetilastot (SBS, liitteet 1–4 ja 8)	92 VG	-	-	-
Rakennetilastot, yritysdemografia (SBS, liite 9)	100 VG	100		-
Yritysrekisteri	99/100	100/100	98/100	Kaikkia pakollisia muuttujia ei toimitettu
Teollisuuden hyödyketilasto	VG	-	VG	-
T&K-tilasto	VG	VG	VG	-
Tutkimus- ja kehittämisrahoitus valtion talousarviossa	-	-	VG	-
Innovaatiotilasto	-	VG	-	Tehdään joka toinen vuosi
Ulkomaiset tytäryhtiöt Suomessa	G	-	VG	-
Suomalaiset tytäryhtiöt ulkomailla	VG	-	VG	-
HICP	-	-	compliant	-

VG: Very good compliance, all required data (with minor exceptions) is delivered in time

G: Good compliance, few elements are missing or small delays in data delivery

P: Data is partly available but major elements of compliance are missing or deadlines are not respected

N: A large part of the data is missing or there are major delays in deliveries

EU-tasolla harmonisoidun kuluttajahintaindeksin tuotanto arvioitiin vuonna 2021. Edellinen arviointi on vuodelta 2012. Kuluttajahintaindeksi täytti EU:n vaatimukset. Tosin terveystuotteiden ja ravintoloissa juotujen juomien hintatietoja tulisi kerätä nykyistä useammin eli kuukausittain, eikä neljännesvuosittain. Lisäksi arvioinnissa oli mukana eräitä kehittämissuhteita.

Eurostat on arvioinut erilaisten kulttuuriin liittyvien tilastojen tuotantoa Suomessa. Erityisesti on kiinnitetty huomiota tietolähteisiin. Arvioinnissa todetaan muun muassa, että on kohtia, joista EU:ssa voitaisiin ottaa mallia Tilastokeskuksen tuottaman tilaston tietosisällöstä. Parantamisen kohteena pidettiin vapaa-ajan osallistuminen -tilaston laatimista nykyistä useammin, tietojen luottamuksellisuutta kansainvälisen kaupan tilastossa, tilastovirheitä ja ICT:n käytön aikasarjojen puutteita.

Kasvihuonekaasuinventaarion EU-tarkastuksen ensimmäinen vaihe ei paljastanut erityisiä puutteita kasvihuonekaasujen laskennassa Suomessa. Tarkastus koski vuoden 2019 tietoja, jotka valmistuivat vuonna 2021. Kriteerit olivat läpinäkyvyys, tarkkuus, yhdenmukaisuus, vertailtavuus ja täydellisyys. Tarvetta tietojen revisioinneille tai teknisille korjauksille ei ollut, joten toista tarkastusta ei tehty.

Ilmastopaneeli arvioi kasvihuonekaasuinventaariota vuonna 2020 ja raportoi tammikuussa 2021. Raportti on huomattavan yksityiskohtainen. Suomella ei ole merkittäviä puutteita.

1.10 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

Seurantavuonna oli seitsemän vähäistä maksuaikakortin virheellistä käyttöä.
Summa oli yhteensä 90,80 euroa, joka on peritty kokonaisuudessaan takaisin.

1.11 Kuvioden 1–3 tiedot taulukkomuodossa

Taulukko 33. Kuvion 1 tiedot. Tilastokeskuksen menojen rakenne 2017–2021, 1 000 €.

	2017	2018	2019	2020	2021
Muut menot	2 468	4 214	2 522	1 319	1 510
Vuokrat	3 544	3 399	3 030	3 053	3 056
Palveluhankinnat	8 562	11 658	11 646	11 414	11 413
Henkilöstömenot	41 120	43 295	43 593	42 969	45 306

Taulukko 34. Kuvion 2 tiedot. Tulot asiakasryhmittäin 2017–2021, 1 000 €.

	2017	2018	2019	2020	2021
Valtio	3 080	3 163	4 180	3 291	3 118
Kunnat	1 059	1 074	1 020	1 060	1 033
Elinkeinoelämä	1 481	1 482	1 457	1 421	1 625
Muut	1 833	2 251	1 621	1 569	2 733

Taulukko 35. Kuvion 3 tiedot. Toiminnan rahoitusrakenne 2017–2021, 1 000 €.

	2017	2018	2019	2020	2021
Muu ulkopuolinen rahoitus	1 197,1	1 261,6	1 185,3	1 254,4	1 165,1
Edellisiltä vuosilta siirtyneet	9 971,5	11 113,3	7 154,9	5 951,3	5 689,0
EU-rahoitus	1 199,2	1 203,0	1 311,6	1 574,7	1 885,5
Toimintamenot, maksullinen palvelutoiminta	7 452,4	7 971,0	8 277,6	7 339,9	8 508,5
Toimintamenot	47 138,0	48 172,0	48 843,0	48 738,0	51 062,0

2 Tilastokeskuksen talousarvion toteumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2021	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
11. Verot ja veronluonteiset tulot	876 509,98	1 140 670	1 140 669,79	0,00	100
11.04.01. Arvonlisävero	876 509,98	1 140 670	1 140 669,79	0,00	100
Tuloarviotilit yhteensä	876 509,98	1 140 670	1 140 669,79	0,00	100

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2021 määrärahojen		Tilinpäätös 2021	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2021	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2021	Käyttö vuonna 2021 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	51 118 505,84	53 232 127	46 595 480,75	6 636 646,36	53 232 127,11	0,00	6 406 474,65	57 468 474,65	50 443 752,42	7 024 722,23
28.01.29. Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)	2 010 650,84	2 158 127	2 158 127,11		2 158 127,11	0,00				
28.30.01. Tilastokeskuksen toimintamenot (S2)	48 738 000,00	51 062 000	44 425 353,64	6 636 646,36	51 062 000,00	0,00	5 689 329,49	56 751 329,49	50 114 683,13	6 636 646,36
28.60.12. Osaamisen kehittäminen (A)	25 855,00	12 000	12 000,00		12 000,00	0,00				
28.70.01. Julkisen hallinnon ICT:n ohjaus ja kehittäminen (S3)	254 000,00						562 145,16	562 145,16	197 487,39	364 657,77
28.70.22. Hallinnon palveluiden digitalisoinnin tuki (S3)	90 000,00						90 000,00	90 000,00	66 581,90	23 418,10
28.90.20. Julkisen sektorin yhteisen tietohallinnon ja tiedon hallinnan kehittäminen (S3)							65 000,00	65 000,00	65 000,00	0,00
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	170,14						0,00	0,00	0,00	0,00
32.30.51. Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (S2)	170,14									
32.30.51.07. Palkkatuettu työ, valtionhallinto (KPY)	170,14									
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	47,99									
33.20.52. Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturvasta (A)	47,99									
33.20.52.01. Palkkatuettu työ, valtionhallinto	47,99									
Määrärahatilit yhteensä	51 118 723,97	53 232 127	46 595 480,75	6 636 646,36	53 232 127,11	0,00	6 406 474,65	57 468 474,65	50 443 752,42	7 024 722,23

3 Tilastokeskuksen tuotto- ja kululaskelma

TOIMINNAN TUOTOT	1.1.2021- 31.12.2021		1.1.2020- 31.12.2020	
Maksullisen toiminnan tuotot	8 508 478,65		7 339 928,67	
Muut toiminnan tuotot	2 316 041,64	10 824 520,29	2 346 643,80	9 686 572,47
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	190 691,88		186 851,61	
Henkilöstökulut	45 729 941,09		43 279 895,24	
Vuokrat	3 056 480,56		3 052 721,67	
Palvelujen ostot	11 425 259,58		11 440 202,87	
Muut kulut	1 319 063,57		1 132 179,30	
Valmisteverastojen lisäys (-) tai väh. (+)	-1 152,54		4 421,28	
Valmistus omaan käyttöön (-)	-1 326 884,85		-1 884 317,60	
Poistot	1 507 013,66	-61 900 412,95	982 054,91	-58 194 009,28
JÄÄMÄ I		-51 075 892,66		-48 507 436,81
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	423,67		1 351,54	
Rahoituskulut	-6,60	417,07	-198,19	1 153,35
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	0,00	0,00	4 750,00	4 750,00
JÄÄMÄ II		-51 075 475,59		-48 501 533,46
JÄÄMÄ III		-51 075 475,59		-48 501 533,46
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Perityt arvonlisäverot	1 140 669,79		876 509,98	
Suoritettavat arvonlisäverot	-2 158 127,11	-1 017 457,32	-2 010 650,84	-1 134 140,86
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		-52 092 932,91		-49 635 674,32

4 Tilastokeskuksen tase

Tase 31.12.2021-31.12.2020				
VASTAAVAA				
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIK. SIOITUKSET				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Muut pitkävaikutteiset menot	3 417 538,86		1 336 497,88	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	3 502 294,50	6 919 833,36	5 436 528,14	6 773 026,02
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Koneet ja laitteet	0,00		22 728,49	
Kalusteet	410 378,53		731 632,56	
Muut aineelliset hyödykkeet	1 484,57	411 863,10	1 484,57	755 845,62
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET YHTEENSÄ		7 331 696,46		7 528 871,64
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
VAIHTO-OMAISUUS				
Valmiit tuotteet/Tavarat	5 933,88	5 933,88	4 781,34	4 781,34
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	1 367 703,25		1 381 981,77	
Siirtosaamiset	181 908,34		96 000,36	
Muut lyhytaikaiset saamiset	790 551,99	2 340 163,58	1 226 364,46	2 704 346,59
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kassatilit	872,00		826,00	
Kirjanpitoyksikön menotilit	-308,22	563,78	-196,76	629,24
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ		2 346 661,24		2 709 757,17
VASTAAVAA YHTEENSÄ		9 678 357,70		10 238 628,81

5 Tilastokeskuksen liitetiedot

Tilastokeskuksen tilinpäätöksen liite 1: Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

1) Budjetointia koskevat muutokset ja muutosten tärkeimmät vaikutukset talousarvion toteutumalaskelmaan, tuotto- ja kululaskelmaan ja taseeseen sekä niiden vertailtavuuteen.

Budjetointia koskevia muutoksia ei ole tehty vuonna 2021.

2) Valuuttakurssi, jota on käytetty muutettaessa ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat sekä muut sitoumukset Suomen rahaksi

Tilastokeskuksella ei ollut vuodenvaihteessa merkittäviä valuuttamääräisiä laskuja.

3) Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät sekä erityisesti niissä tapahtuneiden muutosten vaikutukset tilikauden tuotto- ja kulujäämän sekä taseessa ilmoitettavien erien muodostumiseen.

Tilastokeskuksen tilinpäätös on laadittu noudattaen talousarviolakia ja -asetusta sekä Valtiovarainministeriön määräyksiä ja ohjeita.

Valmistusta omaan käyttöön oli 1 326 884,85 euron arvosta vuonna 2021 ja 1 884 317,60 euron arvosta vuonna 2020.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu Tilastokeskuksen yhdenmukaisten periaatteiden, säännösten ja määräysten mukaisesti.

4) Aikaisempiin vuosiin kohdistuvat tuotot ja kulut, talousarviotulot ja -menot sekä virheiden korjaukset, jos ne eivät ole merkitykseltään vähäisiä.

Tilastokeskuksessa ei ole tehty aikaisempiin vuosiin kohdistuvia korjauksia.

5) Selvitys edellistä vuotta koskevista tiedoista, jos ne eivät ole vertailukelpoisia tilinpäätösvouden tietojen kanssa.

Tilinpäätösvouden ja edellisen vuoden tiedot ovat vertailukelpoisia keskenään.

6) Selvitys tilinpäätösvouden jälkeisistä olennaisimmista tapahtumista siltä osin kuin niitä ei ilmoiteta toimintakertomuksessa.

Tilastokeskuksella ei ole tilinpäätösvouden jälkeisiä olennaisia tapahtumia, joita ei ilmoiteta toimintakertomuksessa.

Tilastokeskuksen tilinpäätöksen liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Tilastokeskuksella ei ole esitettävää liitteellä 3.

Tilastokeskuksen tilinpäätöksen liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Tilastokeskuksella ei ole esitettävää liitteellä 4.

Tilastokeskuksen tilinpäätöksen liite 5: Henkilöstökulujen erittely

Kulu	2021	2020
Henkilöstökulut	37 981 204,61	36 609 278,45
Palkat ja palkkiot	37 743 015,09	36 372 724,86
Tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Lomapalkkavelan muutos	238 189,52	236 553,59
Henkilösivukulut	7 748 736,48	6 670 616,79
Eläkekulut	6 882 670,30	6 010 054,66
Muut henkilösivukulut	866 066,18	660 562,13
Yhteensä	45 729 941,09	43 279 895,24
Johdon palkat ja palkkiot, josta	559 266,01	538 504,65
- tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	1 180,00	1 120,00
Johto	1 160,00	1 120,00
Muu henkilöstö	20,00	0,00

Tilastokeskuksen tilinpäätöksen liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu kirjanpitoyksikössä yhdenmukaisin periaattein käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisen pitoajan mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintamenusta. Varainhoitovuoden aikana ei ole tehty muutoksia poistosuunnitelmaan.

Suunnitelmanmukaiset poistoajat ovat:

Omaisuusryhmä	Poistomenetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto %	Jäännösarvo € tai %
112 Aineettomat oikeudet				
11200000 Ostetut valmisohjelmistot ja tietojärjestelmät	Tasapoisto	5	20	0
114 Muut pitkävaikutteiset menot				
11400000 Itse valmistetut ja teetetyt tietojärjestelmät	Tasapoisto	5	20	0
125–126 Koneet ja laitteet				
12500000 Autot ja muut maajetäsvälineet	Tasapoisto	5	20	0
127 Kalusteet				
12700000 Asuinhuoneisto- ja toimistokalusteet	Tasapoisto	5	20	0
128 Muut aineelliset hyödykkeet				
12800000 Taide-esineet	Ei poistoja			

Tilastokeskuksen tilinpäätöksen liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

Meno		Aineettomat hyödykkeet		Yhteensä
	114 Muut pitkävaikutteiset menot	119 Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Hankintameno 1.1.2021	2 911 028,94	5 436 528,14		8 347 557,08
Lisäykset	3 261 118,49	1 326 884,85		4 588 003,34
Vähennykset	0,00	-3 261 118,49		-3 261 118,49
Hankintameno 31.12.2021	6 172 147,43	3 502 294,50		9 674 441,93
Kertyneet poistot 1.1.2021	-1 574 531,06	0,00		-1 574 531,06
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00		0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-1 180 077,51	0,00		-1 180 077,51
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00		0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00		0,00
Kertyneet poistot 31.12.2021	-2 754 608,57	0,00		-2 754 608,57
Arvonkorotukset	0,00	0,00		0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2021	3 417 538,86	3 502 294,50		6 919 833,36
		Aineelliset hyödykkeet		Yhteensä
	125–126 Koneet ja laitteet	127 Kalusteet	128 Muut aineelliset hyödykkeet	
Hankintameno 1.1.2021	68 185,48	1 606 270,14	1 484,57	1 675 940,19
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	-68 185,48	0,00	0,00	-68 185,48
Hankintameno 31.12.2021	0,00	1 606 270,14	1 484,57	1 607 754,71
Kertyneet poistot 1.1.2021	-45 456,99	-874 637,58	0,00	-920 094,57
Vähennysten kertyneet poistot	51 139,11	0,00	0,00	51 139,11
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-5 682,12	-321 254,03	0,00	-326 936,15
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2021	0,00	-1 195 891,61	0,00	-1 195 891,61
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2021	0,00	410 378,53	1 484,57	411 863,10

Tilastokeskuksen tilinpäätöksen liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Tilastokeskuksella ei ole esitettävää liitteellä 8.

Tilastokeskuksen tilinpäätöksen liite 9: Talousarvionaloudesta annetut lainat

Tilastokeskuksella ei ole esitettävää liitteellä 9.

Tilastokeskuksen tilinpäätöksen liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Tilastokeskuksella ei ole esitettävää liitteellä 10.

Tilastokeskuksen tilinpäätöksen liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

Tilastokeskuksella ei ole esitettävää liitteellä 11.

Tilastokeskuksen tilinpäätöksen liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Tilastokeskuksella ei ole valtiontakauksia ja -vastuita.

Muut monivuotiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset.

€	Talousarvio- menot 2021	Määräraha-tarve 2022	Määräraha-tarve 2023	Määräraha-tarve 2024	Määräraha-tarve myöhemmin	Määräraha-tarve yhteensä
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	4 417 259,40	4 559 264,44	4 562 112,72	3 910 156,68	651 692,78	13 683 226,62

Muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt sopimukset ja sitoumukset.

€	Talousarvio- menot 2021	Määräraha- tarve 2022	Määräraha- tarve 2023	Määräraha- tarve 2024	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut sopimukset ja sitoumukset yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut monivuotiset vastuut yhteensä	4 417 259,40	4 559 264,44	4 562 112,72	3 910 156,68	651 692,78	13 683 226,62

Tilastokeskuksen tilinpäätöksen liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Tilastokeskuksella ei ole esitettävää liitteellä 13.

Tilastokeskuksen tilinpäätöksen liite 14: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Tilastokeskuksella ei ole esitettävää liitteellä 14.

Tilastokeskuksen tilinpäätöksen liite 15: Velan muutokset

Tilastokeskuksella ei ole esitettävää liitteellä 15.

Tilastokeskuksen tilinpäätöksen liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Tilastokeskuksella ei ole esitettävää liitteellä 16.

Tilastokeskuksen tilinpäätöksen liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Tilastokeskuksella ei ole esitettävää liitteellä 17.

Tilastokeskuksen tilinpäätöksen liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Tilastokeskuksella ei ole esitettävää liitteellä 13.

Tilastokeskuksen tilinpäätöksen liite 14: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Tilastokeskuksella ei ole esitettävää liitteellä 14.

Tilastokeskuksen tilinpäätöksen liite 15: Velan muutokset

Tilastokeskuksella ei ole esitettävää liitteellä 15.

Tilastokeskuksen tilinpäätöksen liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Tilastokeskuksella ei ole esitettävää liitteellä 16.

Tilastokeskuksen tilinpäätöksen liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Tilastokeskuksella ei ole esitettävää liitteellä 17.

6 Allekirjoitus

Tilastokeskuksen tilinpäätös on hyväksytty Helsingissä 28. helmikuuta 2022.

Markus Sovala
Pääjohtaja